

REACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrierile nefrancate nu se primesc. Manuscriptele nu se retrimit.
INSERATE se primesc la ADMINISTRATIUNEA în Brașov și la următoarele Bireuri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf. Max. Augenthaler & Emerich Lechner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosso. A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Marolyl & Liebmann.
PREȚUL INSERTIUNILOR: o serie garmond pe o coloană 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarif și învoială.
RECLAME pe pagina a 3.a o serie 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 27)

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 146.—Anul LXI.

Brașov, Duminică 5 (17) Iulie.

1898.

Santiago a capitulat.

Santiago a capitulat. Scirile so-site dela Washington și New-York spun, că orașul acesta dela termenul răsaritean al Cubei s'a predat.

Spaniolii s'au apărât în punctul acesta pe uscat și pe mare cu o rară vitejiă, vrednică de poporul, din sinul căruia s'a născut împăratul Traian și nu cu nedrept se asemănă apărarea lor din Santiago de Cuba cu fapta de arme de glorioasă amintire dela Saragossa. Dér n'au ajutat nici eroismul, nici jertfele și răbdarea cea mare a soldaților și a populațiunii dela Santiago! Orașul a trebuit să se predé, fiind-că locuitorii cu armată cu tot nu mai aveau ce mânca.

Inainte cu câte-va zile numai o corabiă spaniolă încercată cu opt-deci de mii de rațiuni (porțiuni de mâncare) a încercat să străbată linia escadrei americane, dér n'a putut; a fost zărită și urmărită de Americani, încât numai cu greu a scăpat. Cele 80,000 rațiuni ar fi fost de ajuns să mai prelungească puterea de rezistență a bravilor din Santiago încă cu vr'o opt zile. Ast-fel însă, neavându-le, comandantul spaniol generalul Toral, a fost în cele din urmă silit să intre în tratări cu Americanii pentru predarea orașului și a ținutului din jur.

Astăzi Americanii sunt stăpâni pe Santiago și pe totă partea răsariténă a insulei Cuba. Dér că nu li-a fost nici decum ușor să ajungă la această victorie, deși dispuneau de indoite mijloce și forțe, mai ales în ce privea vasele de război, o dovedesce faptul, că s'au învoit, ca soldații spanioli să părăsescă orașul cucerit liber și îmbrăcați în mare ținută.

Acésta este o recunoscere din partea învingătorilor a purtării brave și vitejesci a celor învinși. La început Americanii au luat lucrul ușor; ei credeau, că se vor juca nu-

mai așa cu Spaniolii, făcând o plimbare militară prin insula Cuba. Cărând însă au trebuit să se convingă, că au de a face c'un inamic, care deși mai slab la număr și mijloce, se lupta cu cel mai mare patriotism și eroism.

In condițiunile capitulării s'au hotărât, ca trupele spaniole să fiă retrimise toate pe corăbii neutrale în Spania, se înțelege că numai după ce se vor fi legat prin cuvântul de onoare, că nu se vor lupta mai mult în acest război în contra Americanilor.

Prin ocuparea orașului Santiago și a întreg ținutului mărginaș din partea Americanilor, războiul ispano-american a luat o nouă întorsătură, care sperăm, că va duce la încheierea păcii, decât Americanii nu vor fi prea lacomi în folosele, ce voesc să le tragă din învingerile lor dela Filipine și dela insula Cuba.

Nici că ar mai avé înțeles continuarea războiului în condițiunile atât de neegale, cum sunt cele dintre Spania, care numără abia 17 milioane locuitori și a căreia finanțe sunt cu desăvârșire sdruncinate, și între Statele-Unite cu aproape 80 milioane locuitori și cu cari în ale banilor numai marea Britaniă se mai poate asemăna.

Se și crede, că guvernele, atât cel din Madrid cât și cel din Washington, ar fi ași inclinate pentru încheierea păcii. Foile engleze dic, că n'adever momentul de față ar fi cel mai potrivit pentru Spania, de-a începe tratările pentru pace; și decât e adevărată cea mai nouă scire ce sosese din Madrid, ministrul-președinte Sagasta ar fi declarat însuși, că e decis să rămână la postul său și să lucreze cu toate mijlocele pentru pace.

Trebuie — diss el — să curmăm luptele în insula Cuba, pentru-că deși posedem acolo încă o forță foarte însemnată militară pe uscat, Americanii sunt stăpâni pe mare și

sunt în stare să impedeze ori-ce comunicațiune a insulei înafară și astfel s'o siléscă să capituleze prin forțe, și acesta fără de-a se espune glonțelor spaniole.

Se mai dice, că și înlăuntrul Spaniei populațiunea doresce încheierea cât mai grabnică a păcii. Cu toate acestea va fi greu de delegat întrebarea.

Să lățise faima, că Americanii ar cere ca condițiuni de pace să li se cedeze insulele Cuba și Portorico, să li-se dea o despăgubire de război de 1200 milioane dolari, să li-se concedă o stațiă de cărbuni pe insulele canarice, ér insulele Filipine să fiă ținute ca zălog de Americani până la plățirea întregii despăgubiri de război.

E prea din cale afară mult, ce pretind aici Americanii, și de aceea nici nu se prea dă creșdământ faimei de mai sus. Președintele Statelor-Unite n'a cerut inaintea declarării războiului alta, decât ca insula Cuba să fiă cu totul independentă și Spaniolii să iasă dintr'ênsa. Cum ar putea să vină el acum, după-ce Spaniolii s'au luptat cu atâta bărbăție și abnegare și se pretindă dela ei întreit mai mult? De s'ar întâmpla așa ceva, ar fi constrinse să se amestece și celelalte puteri europene în conflictul ispano-american și sunt mulți cari cred, că un asemenea amestec până în cele din urmă nici nu se va pute încunjura.

Noi Românii am urmărit cu simpatia luptele desperate ale națiunii surorii latine din peninsula iberică și nu putem să dorim, decât ca Spaniolilor să le succedă după atâtea pierderi și miserii de-a încheia o pace cât mai favorabilă, sperând, că tristețile și durerosele esperiențe ce le-au făcut cu războiul acesta le vor fi spre învățătură: să înceteze odată cu certele și desbinările dintre ei și să-și caute tăria și puterea în unirea și consolidarea puterilor lor dinlăuntru.

Revista politică.

Monarchia noastră dualistă este fără indoială amenințată de o mare crisă interioară. Dincolo în Austria patimile și luptele de rasă cresc din ce în ce tot mai mult; Nemții se luptă pentru ași redobândi supremația, Boemii, Moravii și celelalte popore slave își pun în cumpenă totă puterea, pentru-ca domnia germană să nu se mai ivéscă nici-odată — și unii și alții luptă la estrem pentru interesele limbei și naționalității lor. Actualul ministru președinte austriac, contele Francisc Thun a făcut, pe cum scim, zilele din urmă încercări seriose de-a restabili stări normale în imperiu. Spre scopul acesta el a proiectat ținerea de conferențe cu Cehii și Germanii. Și pentru-ca să-și ajungă cumva scopul, a alcătuit un proiect de lege asupra egalei îndreptățiri a limbilor în Boemia și Moravia, proiect, pe care l'a prezentat într'o conferență ce a avut-o cu Cehii. Contele Thun a invitat și pe Germanii din partidele opoziționale să pertracteze cu el. In urma acestei invitări, conducătorii partidelor germane au avut săptămâna această lungi conferențe asupra întrebării, că să priméscă ori nu invitația guvernului. Resultatul a fost, că barbații de încredere ai acestor partide au refusat a primi invitarea contelui Thun, astfel că încercările acestuia au fost zădărnice. Mare rol a jucat și aici terorismul Nemților estremi. Acest terorism a făcut ca parlamentarismul austriac să nu mai pótă fi capabil de lucrare, ba nici speranță nu mai este, ca într'un viitor apropiat el să pótă funcționa în mod normal. Faptul acesta face ca situațiunea imperiului austriac să fiă estrem de gravă; el cuprinde în sine germenele unei mari crise, ce amenință a sgudui din temelii bazele fundamentale, pe cari se razimă ași viața de stat a Austriei.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Sluga nevrednică.

În vremurile de demult lumea a fost stăpânită de un singur împărat. După mórtea acestuia însă, împărăția lui s'a împărțit între doi fii ai săi. Partea despre răsarit a ajuns în stăpânirea fiului celui mai mare, ér cea despre apus în stăpânirea fiului celui mai mic.

Împăratul răsaritului a avut doi feciori, ér cel dela apus a avut numai o fată. Crescând fata asta mare și fiind de mărit, tată său, ca nu cumva să-i ajungă împărăția în mâinile unui om nevrednic, a scris împăratului dela răsarit, ca să-i trimită pe ori și care dintre cei doi feciori ai lui de ginere, căci în ziua, în care își va mărita fata, va da cu ea și jumătate din împărăția. După o scurtă sfătuire, feciorul mai mare, primind învoirea și binecuvântarea părinților, plecă la drum împreună cu cel mai tânăr dintre servitorii tatălui său.

S'a dus șese zile și șese nopți, în ziua a șaptea însă, fiind aceea din întâmplare ziua Duminică, dișe servitorului său: Ași vom odihni, căci suntem și osteniți, dér e și ziua santei Duminică. Légi cail

de acești doi copaci, dá-le să mănânce, și apoi te rogă și tu lui Dumneșeu, ca să ne ajute în drumul ce-l facem!

Fiul de împărat, după ce s'a rugat, luă straița din șea și mână, ér ca cu s'era de-odată să pótă călători și mai departe, se culcă în marginea drumului, unde în scurtă vreme adormi. Servitorul însă, după ce a dat cailor de mâncare și i-a adăpat, nu se rugă lui Dumneșeu, după cum îi spusese domnul său, ci la sfatul unui om, care ca din pământ se ivise inaintea lui, implântă un cuțit în inima domnului său și-l aruncă într'o fântână, ce era aproape de drum, ér el se îmbracă în hainele lui de paradă, și apoi, dând sbiciu cailor, plecă numai decât, singur, vesel, că în urma omorului săvârșit va ajunge să fiă ginere împăratului apusului.

Feciorul de împărat, după ce s'a treșit din somn, nu se putea îndestul mira de locul, în care a ajuns. Era într'o grădină atât de frumósă, încât ca aceea el n'a vășut de când e pe lume. Dér nici n'a avut vreme să se mire destul, căci o femeie apropiindu-se de el îl luă de mână și îl duse într'o casă, care pe dinăuntru era îmbrăcată în flori, din pietre prețioșe, printre cari sburau paseri și fluturi cu aripe de

aur, de argint și de diamant, și acolo îi dișe: Fiule! Tu nici nu gândesci unde ești. Ești în împărăția mea, ér eu sunt Sânta Duminică, cătră care atât de cu dulce te rugași mai înainte în drumul țării. Nici aceea nu o scii, cum ajunseși aici. Ascultă-mă să t'o spun:

Servitorul t'eu, la sfatul Satanei, căruia îi servește, te-a omorât și apoi te-a aruncat într'o fântână, ér el s'a dus la împăratul Apusului, unde în numele t'eu nădăjduese, că va ajunge împărat. Aceea, cum ai ajuns aici, e tréba mea. Dér acum, fiind-că ești aici, trebuie să-mi servești trei zile, după cari, decât îți implini slujba, cum se cuvine, te-oii lăsa éraš și în ceea lume, ca să-ți affi norocul de care te-a despoiat mișelul t'eu de servitor. Vină acum cu mine să-ți arét ce lucru vei avé.

Și s'au dus dintr'o odaie în alta până ce au ajuns la odaia a sută. Aici îi dișe: „Tóte odaile ție-o las deschise, precum le aflași; asta una ție-o las închisă. Griji, ca nu cumva cineva să intre aici pe ascunsul, ca să-o deschidă, că atunci va fi amar de capul t'eu!“

După acésta Sânta Duminică se făcu nevêdută, ér feciorul de împărat rămase îngrijitor al casei ei.

In ziua dintăiu și n'a doua nu i s'a întâmplat nimic, dér în ziua a treia, când tocmai mătura pe dinaintea casei, aude un șgomot, în urma căruia încep a se clăti pământul sub picioarele lui. Grăbesce înăuntru, trece dintr'o odaie în alta și, când se ese din odaia a nouă-deci și opta, o sabiă, ce atérna de un cuiș de aur în colțul de cătră răsarit a odaiei îi dișe: „In forma a doi corbi, fii celui ce a îndemnat pe servitorul t'eu, ca să te omóre, au venit ca să deschidă odaia, în care e închis tata lor. Cheia a turat'o unul dintre ei, ia-mé cu tine până nu-i târșiu, și când vei sta față n față cu ei, în numele Santei Duminică mă atinge de ei, căci atunci și-or perde totă puterea, și fiind-că nici acum nu au eșit din odaia a 99-a, îi închide acolo, ca să nu mai facă stricare nici unuia dintre pământeni“.

Fiul de împărat, ascultând de glasul tainic al sabiei, o luă cu el, și când intră în odaia a 99-a, din care încă nu eșiseră corbii, în numele S-tei Duminică îi atinse cu sabia și numai decât améndoi, ca pușcași, cădură jos. El, după ce luă cheia, pe care unul a scăpat'o din cioc, închise ușa pe ei.

S'era venind S Duminică acasă, într'a-

Pe când în Austria lucrurile stau astfel, în Ungaria treburile nu merg mai strălucit. Ungurii folosindu-se de stările încurcate austriace încep a lua măsuri de separare de către Austria în ceea ce privește legătura comercială și economică. Tocmai acum se ține în Peșta o adunare de bărbați specialiști unguri, cu scop de a se sfătui, ce ar fi de făcut când nu s'ar pute încheia pe cale constituțională pactul vamal și comercial cu Austria. Nu-i vorba, Ungurii urmăresc prin această mai multe scopuri de intimidare și amenințare, și pe cum se va vedea mai jos, jocul lor cu această anchetă este mai mult o comedie — cum îl numesc chiar o foie de-a lor.

Din tot ce se petrece pe acest teren se vede, că dualismul austro-ungar a ajuns c'un picior pe marginea mormântului. Nu-i vorba, noi n'avem să plângem acest făt al anului 1867, sub domnia căruia popoarele negermane din Austria și naționalitățile nemaghiare din Transilvania și Ungaria numai rele și amărăciuni au gustat, numai nedreptăți și prigoniri au suferit. Dualismul ne-a dat pe mâna șovinismului maghiar fanatic, ne-a aruncat jertfă politice fatale de maghiarizare și desnaționalizare. Sub scutul lui a crescut mare și tare fanatismul de rasă al Ungurilor, care a deșteptat o adencă nemulțămire și amărăciune în sinul majorității populației.

Comedia din Peșta.

În Peșta s'a întrunit alaltă-eri o așa numită „anchetă vamală“, un fel de adunare de industriași și comercianți specialiști unguri, cu misiunea de a discuta asupra unui proiect de tarif vamal autonom, ce l'a alcătuit guvernul unguresc în vederea despărțirii Ungariei de Austria în ceea ce privește comerțul, agricultura și industria. Guvernul unguresc a voit mai întâi se audă „glasul țării“, și de aceea a convocat această anchetă.

La deschidere erau de față din partea guvernului: ministrul de comerț Daniel, secretarul de stat Vörös și consilierul ministerial Kálényi, precum și alți funcționari înalți din ministeriu. Printre membrii anchetei vedem și câte-va figuri, cari jocab rol în politica statului ungar, apoi câțiva jidani devotați guvernului ș. a., vre-o sută la număr.

Ancheta a deschis-o ministrul unguresc de comerț Daniel printr'un discurs în care spuse, că guvernul unguresc va

face tot ce-i stă în putință, ca la încheierea pactului vamal dintre Austria și Ungaria interesele acesteia să fie pe deplin asigurate, și deică, în considerarea stărilor ce domnesc în Austria, pactul nu se va pute încheia, atunci Ungaria își va regula independent afacerile sale economice și industriale prin introducerea tarifului vamal autonom.

El spuse mai departe, că în urma propunerii lui Enyedi Lukács, guvernul a pregătit un proiect de tarif vamal autonom, adecă a implinit voința dietei, a adunat datele de lipsă pentru crearea tarifului vamal autonom și acum vră ca „țera“ să se pronunțe asupra acestui proiect. Ministrul Daniel declară, că acest proiect nu e îndreptat cătuși de puțin contra Austriei.

După Daniel au mai vorbit și alții, care mai cu curagiu, care mai cu temere de viitor. Între alții fostul ministru de comerț Lukács Bela dișe, că el nu se teme de loc de ridicarea barierei vamale, pe când Hegedüs și-a dat espreșiune îngrijirilor și a diș, că ancheta nu pôte deocamdată să se ocupe decât în general cu proiectul, lăsând amănuntele în sarcina guvernului.

Este interesant, că o parte din foile unguresci privesc cu mult scepticism la lucrările acestei anchete, ba se află chiar o foie, care o numesc o comedie. Etă ce scrie în privința acesteia „Esti Ujság“:

„Guvernul n'a voit, ca cestiunile agitătoare despre pact și despre teritoriu vamal autonom să le pună în discuțiune înaintea dietei; de aceea a trimis dieta acasă și acum și-a convocat după plăcere o mică anchetă (comisiune), în care unul câte unul vor fi ascultați domnii chiamați cari au cuvânt, dăr nu au vot. Aceștia vor prezenta negreșit datele cele mai contradicțoare și din cestiunea vămiei vor face o incurcă mai mare decât a fost până acum — fiind-că e bine a pescui în turbure. Așa crede marele măestru pescuitor Banffy.

„Ar trebui să se știe mai întâi: fi va teritoriu vamal autonom, or nu, fiind-că cu totul alta e situația, decât rămânem în comuniune cu Austria, ori decât arangiam deosebit economia Ungariei. Tariful vamal autonom prezentat de guvern se razimă pe o suposiția: că adecă ne separăm de Austria, deși proiectele despre pact le-a prezentat Camerei, ca propria-i politică, și nu le-a retras. Despre tariful vamal autonom el dișe, că nu este decât o colecțiune de date cu cari guvernul nu se identifică, ci numai le-a prelucrat, fiind-că așa a fost voința parlamentului. Așa-dăr tariful e numai o glumă, er ancheta o comedie. De ađi înainte timp de două săptămâni se vor ține reprezentații despre tariful vamal.

„Poftiți și vă petreceți! Noi considerăm lucrul ca plictisitor, dăr în fine ce

strică, decât Matlekovics și Gelleri, decât comercianții și industriașii vor ține prelegeri teoretice și practice asupra întrebării, că ce fel de teritoriu vamal corespunde mai bine intereselor Ungariei... Se pôte însă, că la Pojun se va ridica un fel de barieră, — însă nu o barieră cum și-o închipuiesc tariful vamal, ori publicul maghiar, ca adecă industria uigură să se fiă scutită față de industria Austriei și contra produselor brute din străinătate, nu. Vor sta acolo vameșii și tot felul de articoli de consum îi vor împreuna cu taxele vamale de consum mai mari, sau mai mici atât la noi, cât și în Austria, pentru-ca guvernul să aibă mai mari venituri și să pôte spori armata. Și fiind-că li-au secăt ori-ce isvóre, er dările directe și indirecte nu le mai pot urca, e posibil, ca printr'o barieră vamală să se dea nou isvor de încasări și pe baza acesta se va ridica și cvota ungară.

„Să nu mai visăm noi despre politică vamală, nici despre teritoriu vamal independent, — căci s'au rămane totul cum este ađi și într'egă ancheta este numai o tactică pentru nebulirea țării și a publicului maghiar; s'au decât nu, atunci pe lângă vama comună mai căpătăm încă două vămă deosebite, pentru-ca viața să fiă cu atât mai scumpă consumatorului, er cele două guverne să pôte scotoci cu atât mai adenc în buzunarele celor două națiuni și să ia ultimul creștar al cetățenului...

„Ast fel își închipuiesc ancheta tarifului vamal autonom, care ca o laudă de musică țigănească cântă cântecul unguresc în urechile miniștrilor. Cântecul sună, plata rămâne“.

Serbările dela Constanța.

— Botezul vapoarelor „Regele Carol“ și „Principesa Maria“ —

În 1 (13) Iulie s'a făcut la Constanța botezarea vapoarelor „Regele Carol“ și „Principesa Maria“. Trenul regal a sosit la Constanța după ameză la orele 4. Regele Carol, conducând la brat pe principesa Maria, soția principelui moștenitor român Ferdinand, era urmat de suită în care se afla principele Ferdinand, generalul Lahovari comandantul diviziunii din Dobrogea, apoi d-nii Sturdza, general Berendei, casa militară etc.

Regele a trecut în revistă armata înșirată pe chei, asistând lume numărösă. După această suveranul și principii s'au urcat pe bordul vaporului, unde au fost întâmpinați de miniștri și persoanele oficiale. Episcopul Partenie a oficiat serviciul divin, după care s'au semnat documentele comemorative.

A urmat apoi botezul vapoarelor. Regele Carol a făcut botezul pe vaporul „Carol I“, spărgând o sticlă de șampanie

pe bord; asemenea principesa Maria pe vaporul, ce pörta numele său.

După terminarea ceremoniei, principii însoțiți de oficiali și de invitați făcură o plimbare pe mare cu vaporul „Principesa Maria“. S'era s'a dat un prând de gală pe bordul vaporului „Carol I“. La prând Regele Carol a ținut următorul toast:

La inaugurarea podului peste Dunăre am prevestit, că această măreță lucrare ne va deschide adevărata cale comercială și că în curând stégul român va fãltăi în porturile cele mai depărtate. Presimțirea Mea s'a implinit mai de vreme decât puteam nădăjdui, și serbarea de astăzi aruncase de mai înainte rațele sale binefăcătoare asupra tinerei noastre marine comerciale, care luase deja de tapt stăpânirea mării prin un număr încă restrâns de vase în fruntea căroră strălucea „Principesa Maria“.

Țera împărtășește convingerea Mea, că comerțul său se va desvolta într'un mod neașteptat prin navigația maritimă. Datorim dăr Corpurilor legiuitoare, că s'au putut sfinți astăzi două vase mari și botteza unul pe numele Meu.

Nu mă îndoiesc, că acest nou și falnic vas se va înfățișa cu vrednicie în rândurile acelor bastimente impunătoare, cari înfruntă valurile furtunoșe și asigură mișcarea comercială a lumii. „Carol I“ împreună cu „Elisaveta“, tramosul nostru încrușișat de mult cunoscut de toate marinele, trebuie să ducă cu mândrie stégul nostru peste Ocean și să vestească și în alte continente, ce avânt puternic România a luat și cum prin o muncă statornică și un răboi victorios ea a cucerit un loc însemnat între statele din Europa.

Cu inima plină de bucurie, mulțumesc pentru cuvântarea căldurosă, care Mi-a fost adresată, și ridic paharul Meu pentru un viitor fericit al marinei noastre comerciale, ca și a celei militare, sigur fiind, că amândouă, în implinirea datoriei lor de parte de țară, vor fi însuflețite numai de o singură simțire, vor fi călăuzite numai de un singur gând: Patria și cinstea națională, și că pe vasele lor, ori unde ele se vor afla, va răsună strigătul așa de scump nouă tutulora: *Să trăescă România!*

Visite de Suverani.

Sub titlul acesta scrie „Era Nouă“ următoarele:

Nu-s tot-déuna ușor de îndeplinit ro-

tăta s'a bucurat, când ađi, că servitorul ei nu numai că n'a scăpat pe satana din închisóre, ci încă și pe cei doi fii ai lui i-a închis lângă el, încât îl sărută în mijlocul frunții, și apoi drept plată i-a dat sabia, o oglindă și un flueras, dișendu-i, că decât cu cele două nu se va pute ajutama, să-i dea semn cu a treia, că în tot-déuna îi va veni în ajutor.

După acestea ca prin minune se află erășii în locul, în care a adormit, de unde apoi o luă la drum, și s'a tot dus până ce a ajuns în împărăția împăratului dela Apus.

Cel dintăi lucru i-a fost, când ajunse aici, ca să se ducă la curtea împăratului. Împăratul, când îl vedu, îl întrebă, că ce vră? de unde-i, și cum îl chiamă?

— Vrău să intru în slujba Înălțatului împărat. Sunt din împărăția răsăritului și mă chiamă Trandafir vitézul, răspunse el.

Împăratul, după ce-l vedu cât de curagios știe vorbi, îl primi în armata sa dela curte. Servitorul lui, cum îl vedu, schimbă la fețe, dăr iute își trase pe semă și ca să-i atragă ura împăratului, întră în odaia acestuia și cu voce tremurătoare îi dișe: Înălțate împărate și viitorul meu socru! Trandafir vitézul se laudă, că știe mai multă învățatură, decât tine și că e

mai tare decât totă armata ta. El dișe, că de va vră, își va schimba toate florile din grădina în flori de aur, er roua de pe ele în picuri de diamant.

— Ei bine, dișe împăratul, să-o facă, că de unde nu, capul îi va zăce înaintea picioarelor.

Trandafir, când ađi porunca împăratului, nu mai știa ce să facă de necăjit, se uită în oglindă, își trase sabia, dăr în zadar, că nici una, nici alta nu-i ajută. În urmă suflă odată în flueriță și numai decât i-se arată un fluturel, care îi dișe: trimis de Sânta Duminecă să-ți ajut; ia din pulverea, ce o vei afla între aripile mele, și presară-o peste florile din grădina; dăr grijă, ca de altă-dată să nu te necăjesce așa de tare, ci te încrede în Dumneșeu sântul, că cel ce nădăjduiesc într'ensul nu pierde.

Vedând împăratul minunea, ce s'a întâmplat în grădina lui, nu mai știa ce să facă de bucurie, er servitorul lui Trandafir vitézul era p'aci să plesnescă de necaz, dăr avu noroc, că îi plesnise prin mințe un alt lucru, ce i se părea cu neputință a-l implini om pământean, ceea ce și grăbi a face cunoscut împăratului.

— Veđi, Înălțate împărate, ce știe

Trandafir vitézul; dăr asta e nimic pe lângă un alt lucru, cu care se laudă! dișe servitorul lui Trandafir.

— Cu ce se mai laudă? întrebă împăratul.

— Cu aceea, că pe câte flori sunt în grădina înălțatului împărat, pe toate pôte să facă, ca să fiă câte-o albină de aur.

— Să facă, dișe împăratul, căci de unde nu, mâne nu i-a sta capul unde-i stă ađi.

Auđend Trandafir de porunca împăratului, suflă în flueriță și îndată un roi de albine de aur se împrașiă printre flori în grădina împăratului.

Împăratul, când vedu mulțimea albinelor de aur bătând în palme de bucurie, și, ca să-și arate îndestulirea față de el, îl lovi pe umăr și-i dișe, că-i vrednic de lumee, ce-l pörta.

Servitorul, când vedu că nu-i lucru pe care să nu-l pôte implini Trandafir, pe care el cu tot prețul ar voi să-l ștergă din șirul celor vii, întră atăta se supără, încât de jumătate încărunți, er fata împăratului cređend, că va pute afla secretul, prin care servitorul lor face minunile acesteia, se furișă în odaia lui și, dând de oglinda pe care a căpătat-o dela Sânta Duminecă, se

uită în ea și, spre marea ei mirare, vedu în oglindă, că adevărata fiu al împăratului dela răsărit e Trandafir vitézul și nu viclenul de servitor. N'a spus însă nimărui nimic despre cele ce veduse, ci luând oglinda, se duse înapoi în odaile ei.

Nu mult după această împăratul smeiilor trimise o solie la curtea împăratului, care i-a spus, că de cumva nu va avé un om, care să se bată cu el, are să i dea fata de soție.

Împăratul de loc își chiamă ne fitorul ginere, adecă pe servitorul lui Trandafir, și-i spuse, că să se gătescă de luntă cu împăratul smeiilor, că de unde nu fata nu va fi a lui, ci a împăratului smeiilor. Bietul servitor, când ađi această, de frică și spaimă, încărunți cu totul, dăr ca să nu rămână de rușine, eși afară, unde întelindu-se cu Trandafir îi minți, că porunca cea mai nouă a împăratului ar fi, ca el să se lupte mâne cu împăratul smeiilor, pe care de cumva nu l'ar învinge, are să-și pördă capul.

Servitorul într'alta di, îmbrăcat de bătaia, își luă rămas bun dela împăratul și dela fata împăratului, și apoi cu vorba că se duce la bătaia, eși afară și se ascunse în podul curții, er Trandafir cu sabia în

lurile, pe care suveranii le au de susținut cu ocazia obcinutelor vizite, ce ei își fac uneori numai de curtenie, adese-ori și pentru motive politice.

Cele mai de multe-ori alături cu motivele de simpatie și apropiere pentru care se fac și se primesc aceste vizite, cugetul suveranilor este apăsător de rezerve, ce li se impun de împrejurări. Au țările și popoarele de răfuit între dăsele socotelii, pe care aceste vizite nu le pot nici să le ștergă, nici să le ignoreze.

În mijlocul acestor manifestații simpatice a ține justa măsură corăspundătoare fiă-cărei situații reale, nu este tot-deună lucru ușor.

Din fericire pentru monarhi problema le este facilitată de o tradiție dinastică.

După această tradiție ei sunt autorizați a raporta totul la persoana lor, ca și cum statele ar exista pentru dănsii, nu ei pentru poporul lor, ca și cum bunele relații dintre țările lor ar avea să se decide numai după raporturile lor personale tot-deună cordiale.

Totu-și sunt câte odată casuri atât de delicate, încât nici această rețetă nu i de ajuns pentru a înlătura toate inconvenientele. În acest cas a fost vizita de anul trecut, pe care Regele nostru a trebuit să o facă la Pesta.

Cu tot tactul ce Regele nostru personal l'a desfășurat cu această ocazie, nu credem, că el a rămas mulțumit de modul cum a fost interpretată de Unguri vizita sa.

Acum Regele nostru se pregătesc să facă o vizită împăratului Rusiei. Onorurile cu care va fi primit se resfring de sigur asupra țerei noastre și nu este, credem, indiferent pentru dănsa să afle, că puternicii vecinii manifestă față cu persoana Suveranului ei sentimente bine-voitoare, care pot interesa bunele noastre relații și pe viitor.

Dorim, ca Regele nostru să se întoacă cu impresia, că și-a putut îndeplini misiunea, așa cum a conceput-o.

„Era Nouă“ pornind din convingerea, că și ministrul președinte Sturdza va însoți pe regele Carol la Petersburg, își exprimă speranța, că dănsul va fi mai norocos acum, când se duce cu suveranul, decât când n'a putut merge la Peșta, fiind-că avea de regulat hărțile ministerului. În fine numitul diar afirmă, că cunoscând câtă măsură are Dl. Sturdza în toate acțiunile sale, partidul liberal ar fi făcut mai bine să-i impună să nu se ducă la Petersburg, apoi încheie astfel: „Pe cine D-zeu vrea să-l perdă, îi ia mințile, dice un proverb. Să nu se aplice cum-va dicătorea în cazul de față în sensul, că pe cine Regele vrea să-l perdă, îl ia cu sine la Petersburg“.

SCIRILE ȚILEI.

— 4 (16) Iulie

„Reuniunea română de cântări“ din Brașov a dat în ziua Sf. Petru și Pavel un concert la Bușteni sub conducerea neobositului ei dirigent profesor Panteleimon Dima; concertul a avut un succes splendid. Excursionistii au plecat din Brașov dimineața la 3 ore, și, fiind favorizați de un timp cât se poate de frumos, au vizitat mai multe regiuni din romantica vale a Prahovei până la 4 ore d. a. când s'a ținut concertul, la care a fost de față un public numeros. Asupra acestui concert al Reuniunii noastre au publicat recenziuni favorabile câte-va diare din București.

Aniversarea de 100 de ani a nașterii marelui scriitor frances Jules Michelet a avut loc în zilele trecute în Paris cu o pompă deosebită. Festivitatea s'a ținut în Pantheon în prezența președintelui republicii, miniștrilor și a membrilor parlamentului și a corpului diplomatic. Scriitorul frances e bine cunoscut și între noi, mai ales prin scrierile sale atât de simpatice și favorabile pentru Români.

Căsătoria arhiducelui Fr. Ferdinand. Să desminte în mod oficios scirea publicată prin toate foile despre căsătoria principelui de coroană austro-ungar cu principesa Maria Luisa de Cumberland.

Grațierea d-lui N. Filipescu. Vineri la orele 10 d. Anastase Stolojan, ministru de domenii și ad-interim la justiție, însoțit de d-l prim-procuror Caracăș, a vizitat penitenciarul Văcărești, unde cu această ocaziune a anunțat pe d-l Filipescu, că este grațiat. La orele 10 și jumătate d-l N. Filipescu a fost pus în libertate. Scim, că d-l Filipescu fusese condamnat la șese luni închisore în procesul duelului său cu Lahovari și și-a făcut aproape două părți din pedepsă.

Printul și Prințesa Bulgariei, cari au părăsit deja castelul lor dela Varna — Euxinograd, — pentru a merge la Petersburg, nu vor rămâne în capitala Rusiei, decât până la 14 Iulie. La 16 Iulie v., când M. Sa Regele României și A. S. R. Principele Ferdinand vor fi sosit în Petersburg, părechea princiară bulgară va fi deja plecată. Suveranul român se va reintorțe la 25 Iulie.

Cas de mörte. D-l Dr. Vasile Saftu, paroch la biserica S-lui Nicolae din loc, a îndurat o grea pierdere prin mörtea prea timpurie a soției sale Eugenia V. Saftu nasc. Persinariu, care a răposat eri séră în etate de 32 ani, rămânând în urma sa trei copii. Inmormântarea se va face mâne la 3 ore p. m. Adresăm intristatului soț și familiei sincerile noastre condolențe!

Promoțiune. Din Viena ni-se anunță promoțiunea d-lui Ioan Vajda-Voevod la gradul de doctor în ambele drepturi. Promoțiunea s'a făcut eri, 15 Iulie n., în sala festivă a universității. — Felicitările noastre!

Toleranță pe bani. Când e vorba de banii românesci, patrioții noștri lasă ori-ce șovinism la o parte și nu se sflesc să-i câștige, chiar și pe calea limbei românesce. Așa s'a îndurat acum societatea transilvană carpatină să traducă și în românesce sub titlul: „Unde să petrecem vara? Cu ce apă minerală să trăim?“ cartea profesorului V. Hanko. — Răspunsul la întrebarea din fruntea cărții e fără îndoială, că noi Români, mai ales cei din regat, să ne mâncăm banii pe la băile unguresce. Și auțiți, cum vrău să ademenescă pe Români: „Când începe muzica țigănescă în pavilionul de muzică dimineața sau după amăzi după limba de conservare a publicului elegant, ce se îmuldă pe promenade, și-ar închipui omul, că se află în vre-o scaldă de frunte din România. Mirarea ni-o măresc și mai tare cântecile românesce ce nu mai încetă cu melodiile lor triste, tânguitoare și pătunțoase“. — De n'am sci din experiența anilor trecuți, cum e tractată limba și muzica românescă la băile unguresce, mai că l'am crede și noi pe învățatul profesor ungur. Cu privire la traducere ne permitem o mică observare, și anume la titlul: „Cu ce apă minerală să trăim?“ Numai Ungurii vor fi trăind cu ape minerale, Români nu trăiesc cu ele, ci le folosesc numai, sau se curăță cu ele în casuri de lipsă.

Semnul crucei în școlile de stat. În Baia-mare exista până acum o școlă confesională catolică, care la insistența lui Wlasic a fost prefăcută în școlă comunală. Câți-va membri ai senatului școlar — fără îndoială pericuinați — s'au apucat și au protestat contra semnului crucii ce școlarii catolici și greco-catolici îl făceau înainte și după rugăciune, ba au adus cesțiunea pe tapet chiar și în plenul unei ședințe ordinare, și fiind-că senatul n'a fost aplecat să procedă după placul pericuinaților, aceștia au apelat la comisiunea administrativă. Eță ce a ajuns școlă confesională prefăcută în școlă comunală — esclamă „Alkotmány“. Aici nu se mai tolereză nici ca copii credincioși obiceiurilor lor religioase, să-și mai facă cruce, căci așa voiesc Wlasic și tovarășii săi de principii, rancomasonii și jidanii.

Loviți de trăsnet. Din comuna Ciseriu, în Sălagiu, ni-se scrie, că în 24 Iunie n., trei omeni ni-se acolo, mergând cu cărele pe drum și venind o plăi mare, fură siliți să oprască cărele, ér ei se adăpostiră sub un pâr mare, ce era lângă drum. Abia ajunseră însă sub pâr și un trăsnet se des-

cărcă asupra pârului, lovind și pe nenorocii omeni. Doi dintre ei la moment cădură morți, ér unul rămase amețit. După cât-va timp el s'a deșteptat, dér nu-i speranță să scape cu viață, fiind-i capul și picioarele umflate, așa că nu mai pöte umbla nici acum. El a fost lovit de trăsnet printr'un umér spărgându-i și pârjulindu-i hainele. Se vede, că nenorocii erau omeni fără carte, căci altfel ar fi trebuit să scie, că în vreme grea nu-i bine a se ocroti cineva sub arbori mari, fiind aceștia întotdeauna espuși trăsnetului. — În aceeași zi a fost lovită de trăsnet și o casă din Ciseriu, care a ars tötă. În casă se afla și o copilă de 13 ani, care încă a fost atinsă de trăsnet. Ea a căzut ca mörta la pământ, dér s'a deșteptat mai târziu, însă e tot bolnavă. Ea a fost pârjolită din cefă până în picioare. — În 4 Iulie a fost trăs-nită o altă casă din Ciseriu, care de-ase-menea a ars până la pământ. În casă se afla numai o femeie, care însă a scăpat, eșind din casă nevătămăta. În urma atător nenorociri omenii sunt förte înfricați. Ploile nu mai vor să înceteze. — Din Câmpie ni-se scrie, că în 4 Iulie n., în Fechetăul Mădărașului a fost trăs-nită casa unui econom, care a ars până în pământ, cu alte clădiri economice.

Ploi mari. Din Gurghiu ni-se scrie, că în urma ploilor îndelungate și mai ales în urma ploilor torențiale din 7 Iulie n. c. hotarele comunelor Gurghiu, Adrian, Jăbenița, Solvăstru și ținutul Reghinului până la Mureș au suferit pagube mari. Bucatele au fost nămolite, ér fénurile, cosite și aședate în căpițe, au fost duse de apă, rămânând locul gol.

Nenorocire. Ni-se scrie din Sălagiu, că într'una din nopțile trecute, un tiner român din comuna Ciseriu, care a fost trimis la Ciucea, ca să ducă posta cu trăsura, a fost aflat mort în drum, ér trăsura răsturnată și caii cu o bucată din ruda trăsuri fură aflați la o depărtare mai mare. Făcându-se cercetare, s'a constatat, că o rötă a trăsuri, fiind putredă, s'a stricat și în urma acesteia tinerul a cădüt între cai, fiind strivit. El a fost singurul fiu al unei văduve bătrâne. Postarul îl angajase să mērgă la Ciucea pentru suma de 1 fl., din care tinerul voise să-și cumpere o jumătate mērgă de cucuruz pentru el și pentru mamă-sa. Omenii sunt necăjiți asupra postarului, care era dator să țină trăsura în stare bună, căci primese în acest scop plată dela stat.

Finanțele României. După cum se anunță din București, situațiunea finanțelor României în April, prima lună a anului administrativ 1898/99, e cât se poate de favorabilă. S'au încasat adecă în această lună 19,548,312 lei și s'au cheltuit 12,537,994

mână eși pe câmpul de luptă. S'a luptat o zi întreagă, căci smel era cu 999 de capete, dér în urmă fiind sabia lui Trandafir armă binecuvântată de s. Duminecă, el învinse, și după ce îi tăia și cel din urmă cap, îl lăsă mort.

Fata împăratului cu ajutorul oglindei vădüt töte, și ca să scie și tată-său cine se luptă pentru ea, îi duse să se uite și el în oglindă.

De cele ce vădüt, împăratului i se aprinsese fața de mânie și era p'aci ca pe mișelul de servitor să-l strige jos din pod, ca să-i dea pedepsa, de care era vrednic, dér la sfatul fetei de-ocamdată asta n'a făcut-o, ci așteptă liniștit să vadă, ce va fi sfirșitul.

Vădënd servitorul prin ferestra podului, cum Trandafir învinse smelul, se scoborî jos și apoi cu fală mare intră în casă la împăratul, laudându-se că a învins pe împăratul smelilor. Împăratul îl ascultă liniștit, ér când servitorul sfirși, îi duse: Intr'adevăr ești un om förte iscusit, de-ore-ce de mult te joacă cu mine de-a orbușul. Ca să-ți trecă însă voia de-a mai face și alte mișelii, las' să fi închis în podrumul curții de unde până atunci nu vei vedé sörle, până ce n'ai mâncat tötă carnea din smelul

pe care nu tu, ci Trandafir, adevăratul fiu al împăratului dela răsărit, l'a omorit.

La trei săptămâni după acösta Trandafir vitözul s'a cununat cu fata împăratului, și a trăit în cea mai mare fericire și el și muierea lui, căci au fost mari cinstitori ai sântei Dumineci.

Servitorul mișel însă, neputënd mânca carnea cea de smeu, a murit în cele mai grozave chinuri, de föme. Așa i-a trebuit.

Antoniu Popp.

Maria-Magdalena.

(Legendă).

Pe cerul scânteor al nopței răsăritene, două stele apărură: una de-asupra satului Magdala, alta de-asupra Betleemului. Una roșie, mare, înflăcărată; alta mică și palidă. Și începură a se sui pe cer. Se ridicară și se apropiară, una înșoșind cerul cu o dungă de văpae, tirind o urmă de flacări, alta în nisce rațe dulci ca speranța; ér când ajunseră față în față, se opriră. Cea înflăcărată tremura înaintea celei galbene, pâlî și se stinse încetul cu încetul... și nöptea deveni transparentă ca un safir și întunerecul străluci: păstorii singuratici cădură în genunchi, privind cătră staulul

din Betleem, care era încunjurat de o aureolă de foc; ér din negurile luminoase ale nopței, se auți un cântec neînchipuit de fermecător, un vers care dicese

„Hosannah pentru cel ce vine pe aripele iubirei, Hosannah pentru iubire, singura märe...“

* * *

Și anii trecură, aducënd mii de semne prevestitoare, ér ei crescură: Miriam din Magdala, frumoasă și inviorată, Isus, odrasla regescă născută în staulul betleemian, blând și visător. Crinul ce crește lângă Ierichon pălea la alăturarea feței Miriamei, și apa mării părea incoloră pe lângă ochii ei; ér când mâna-i môle și caldă scotea peptenele din crescet, pērul năpădea de-o învăluia ca o mantie împăratescă, țesută din rațe ce se înfiorau pe trupul său pătimaș, — trup pe care Fidiar l'ar fi dat Venerei și pe care împărații l'ar fi plătit cu împărația. Și din când în când ochii ei adănci și mari păreau pierduți într'un vis depărtat, ér peptu-i legăna podöbele, cu ritmul unui val.

Frumos ca un heruvim, cu un orizont nesfirșit în ochii săi albaștri, cu pērul lung și blond, fermecător ca un vis, Isus creștea, mai visător, mai gânditor, cu umbre vremelnice pe frunte: aripa nev-

țutului îl atinsese și-l ducea cătră plānset, patimă — și deificare.

* * *

... Maria cu pērul înflăcărat tira o lume după pöla ei. Pentru o zimbire, pentru o privire, bătrāni și tineri, patrioi și plebei își puneau averea la a ei picioare în Roma, golită de zei, era singura deită adorată. Pe mări și munți, sub palmieri și sicomori, Christos pășia, cu ochii visători. Și în preajma lui păștorii, pescari și muncitori ascultau cuvântul lui lin și înaripat. Totuși nevädută, mörtea își scutura aripele de-asupra lui, ér ei îl urmau cu adorare, cu iubire.

* * *

Dér în palatul său märeț din Roma; în purpura și porfirul, — care-i făceau un cadru vrednic de a ei frumuseță — Miriam suferia, căci într'o zi văduse un israelit în haina țerei sale și un dor nebun, un dor de locul în care văduse pentru prima öra cerul instelat, în care fusese iubită, copilă răsătată, — în care dormiau somnul fără vise părinții ei, — o apucase.

Plecă. Consul și patrioi, preoi și regi o urmară acolo, departe, orbesce. Singura lor călăuză era pērul ei spulberat de adieri,

ei, de unde rezultă un plus de peste 7 milioane, care s'au utilizat între altele pentru răscumpărarea mai multor bunuri de ale vistieriei.

Lesă de maiestate a regelui Serbiei. Cercetând acum câți-va ani regele Alexandru al Serbiei, mănăstirea Hilendar de pe muntele Athos, călugării mănăstirii i-au prezentat un prețios și rar cadou, cel mai vechi manuscris al bibliei cu litere cirilice. De atunci manuscrisul se păstrează în Belgrad. Nu peste mult s'apucă o fâie bulgară și învinuiesc pe regele Alexandru, că ar fi stors pe cale nedreptă și cu forța manuscrisul, de care e vorba. Consulul sârb din Sofia la moment a încriminat pe redactorul fâiei bulgare pentru lesă maiestate. Pertractarea a fost fixată pe Mercuria trecută, dar nu s'a putut ținea, din cauză, că principalul martor, archimandritul mănăstirii Hilard, nu s'a prezentat. E semnificativ, că guvernul turcesc a respins citațiunea tribunalului bulgar pe seama archimandritului din Athos.

Pe urmele lui André. După o telegramă din Copenhaga, cunoscutul navigator *Siewert-Brakmoe* a plecat de vr'o câte-va zile pe vaporul său „Nora” în marea carică, pentru de-a da cum-va de urmele lui André.

Cununiă. D-l *Ioan Furnică*, culegător tipograf în loc, se va cununa mâne, Duminecă, cu d-ra *Maria Căpătină*, în biserica S-lui Nicolae din Schei. — Dorim fericire tinerei părechii.

Avis. Suntem rugați a aduce la cunoștința publicului român din Brașov, că la cererea comitetului „Asociațiunii pentru sprijinirea învățăceilor și sodalilor români” una dintre bibliotecile ambulante ale departământului brașovean al Asociațiunii s'a prelat pentru lunile de vară în administrarea comitetului acelei Asociațiunii a meseriașilor, care a și pus-o la dispoziția meseriașilor și a publicului român din Brașov în genere. Biblioteca se află în localul Asociațiunii meseriașilor (Strada Hirschner Nr. 19, vis-a-vis de Casina Română). Cu împrumutarea și primirea cărților din bibliotecă este încredințat d-l *Ilie Savu*, care va sta la dispoziția publicului în fiacare Duminecă dela orele 2—3 după amiază. Împrumutătorii sunt rugați a observa strict instrucțiunile prescise pentru administrarea bibliotecilor din vorbă.

Concerte. Musica militară va concerta mâne sêră în grădina otelului „Pomul verde”. Acesta va fi ultimul concert înainte de manevre. Primul punct din programul concertului de mâne este „Marș de defilare” de *Ioanovic*. Alt punct frumos românesc este „Mândruțică dela munte” de *Stefănescu*. Peste tot, programa e bine aleasă.

singura lor dorință era să nu se despartă de acel trup, care era un farmec.

De-alungul unui drum, alb ca o pânză și plin de sôre, trecea lectica aurită și strălucitoare de petele și sideful încrustărilor. Opt solavii libienii, încinși cu purpură, o duceau pe umerele lor gôle, trei slave circaziene, pe jumătate despoiate, mișcau în lături apărători cu mănunchiul aurit. Și un negru herculean purta, deschisă, o umbrelă de mătasă, sub care adumbria pe *Miriam* visătoare; ăr în urmă o înșirare fără capăt de consuli cu laticlave, de patriei, de prinți și de regi.

Și ătă, că sub un sicomor, în picioare, cu pèrul balaiu resfirat de vènt, un tiner cu ochi visători, vorbea. Bètrâni și tineri, femei și copii îl ascultau, uimiți. *Magdalineana*, când îl zări, se cutremură totă. Opri lectica și se scoborî, cu un zornăit de scule. Se apropiă. Și ascultă, ascultă cu tot sufletul, cu totă inima; din ochii ei verși ca marea, isvoriră lacrimi de înduioșare și de căință. Și, rupându-și mantaua de purpură, se asvèrli la picioarele lui *Christos*, și cu pèrul ei, care-i încunjura capul ca o diademă regescă, îi șterse picioarele de colbul dîlei. Și se umili și plânse, — iubi.

— Musica orășenescă va concerta tot mâne în sala de tir de sub Tèmpa. Inceputul la 5 ore. Intre altele va cânta și „Visul rezervistului”.

— Tot mâne sêră, la orele 8½, va concerta musica orășenescă în restaurantul dela Redută.

Seminar unguresc pe cale de a se romanisa?

E vorba de seminarul catolic, pe care l'au transpus Ungurii din Viena la Budapeșta, fără îndoială cu intențiunea să *maghiarizeze toate elementele străine*, cari vor frecventa acest institut, în primul loc pe Români.

Și ce se veđi acum? În numărul de eryl al lui „Bud. Hirap” cetim o desperată epistolă a unui fost seminarist, în care cu lacrimi de foc se plânge de isprăvile tinerilor Români în acest seminar. „Seminarul unguresc (sic!) a început să se romaniseze — așa ne spune amărîtul patriot. — Încăpăținații Valah, un vrèu să scie de limba ungurescă, rugăciunile și-le fac românește, de vorbit vorbesc numai românește, cântă numai cântece naționale românești, și ce e și mai grozav, *colegii lor unguři încep să se molipsescă*, căci a doua zi pe buzele tuturor Ungurilor rêsună accentele *doinei românești*”

Cu indignațiune constată mai departe fostul seminarist unguři, că Români au biblioteca lor specială românească, și că cetesc regulat foile românești. Patriotul semnalând pericolul iminent, ce rezultă din acest „curent românesc”, ce amenință să coplescă toate spiritele, provocă pe ministrul *Wlassics*, să ia măsurile de lipsă, până ce mai e timp, pentru *stîrpirea acestui cuib de romanisare*.

Și ătă măsurile ce le propune infocatul patriot:

Limba românească să fiă pentru totdeauna isgonită din seminar. Trebuie revidată biblioteca românească și confiscate toate acele cărți românești, „bădărane, ticăloșe și maghiarofage”.

Nu-i vorbă, frumoși terminî; și trebuie să cunoșci numai puțin limba patrioților noștri, pentru-ca să poți sci, că „poetica” și „armonioasă” limbă ungurescă nici închipui nu se pôte fără astfel de mărgăritare și floricele de „stil”.

Mai departe propune indignatul nostru seminarist, ca în locul predicii latine să se introducă numai predici unguresci, Români să fiă obligați să cerceteze „școla ungurescă”, ăr la preambulare să nu li-se permită să umble, decât cu Unguri etc.

Așa glăsuiesc patriotul. Noi scim, că de foc și de apă mai cu succes te poți feri, decât cunoscî mai bine furișele elemente. Tinerii noștri seminarisți, vor sci și de

acel înainte, care e datorința lor națională românească.

Episode din lupta dela Santiago.

Căpitanul *Evans* al vaporului american de război „Iowa”, împărtășesce corespondentului unui dîar următoarele episoade din crâncena luptă dela Santiago, în care a fost distrusă flota admiralului spaniol *Cervera*.

Fiind vorba de capitularea și imbarcarea prizonierilor spanioli pe vaporul american, căpitanul dîce:

Am vècut la Spaniolii exemple de eroism, sèu mai bine dîs de disciplină și fidelitate a jurământului militar cum nu se pot alte închipui. Un matroz de pe „Vizcaya” (vapor nimicit spaniol) își perduse întreg brațul stîng dela umèr în jos. Cu toate acestea se urcă fără nici un ajutor pe pârtelele vaporului și salută, ca și când ar fi avut să facă vizită de politeță. După el veni un alt matroz spaniol cu piciorul stîng sfărîmat, dèr nici un cuvènt sèu semn de durere nu se ivi pe buzele sale.

În curènd se apropiie de „Iowa” o luntre cu căpitanul „Vizcayei”, *Eulate*. Vèdènd, că căpitanul e rănit, la moment i-am trimes un jeț portativ, ăr pe bordul vaporului am dispus să se aranjeze o gardă, care să dea onorurile cuvenite. Eu am așteptat pe căpitan, ca să-l pot bineventa. Apropiindu-se jețul, căpitanul se ridică de pe el, și mè salută cu demnitate sèrbătorescă și dèscinse apoi sabia, și cu lacrimi în ochi sărutînd o, mi-o întinse mie. Eu de sine înțeles i-am înapoiat-o; ăr când soldații observară această isbucniră în cele mai frenetice strigăte de „să trăiască”. În momentul, când voiam să conduc pe căpitanul *Eulate* în cabina mea, pentru ca să i-se lege rănile, explodă cu un înfricoșat tunet magazinul de praf al „Vizcayei”, ăr corabia fî cuprinsă de toate părțile de flăcări. Căpitanul *Eulate* își întinse brațele și exclamă: „Adio Vizcaya! Așa să sfîrșesc frumoșă mea corabie, căpitan!” Am intrat apoi în corabie, ăr medicul i-a legat cele 3 rîni.

Seminarul Vancean de băe'i

(Escriere de concurs).

Părinții, cari voiesc a-și așeză pruncii în anul școlastic viitoriu 1898—99 în seminarul tinerimii române greco-catolice dela gimnasiul român greco-catolic din *Blași*, sunt avisați, că termenul concursului de primire este 15 August n., până la care dî toți părinții au să-și trimită concursurile adresate „Prea Veneratului Consistoriu Mitropolitan în *Blași*”, de unde în timpul cel mai scurt li-se vor espeda soluțiunile. Suplicele de primire ale acelor băe'i, cari n'au mai fost în seminar, au

să fiă instruate cu carte de botez, testimoniu despre clasa absolvată și atestat de vaccinare.

Asemenea în suplicii este a-să însemna cu acurateță locuința și posta ultimă a suplicantului, ca să nu se ivescă erori în trimiteria soluțiunilor.

Spre a fi primiți în seminar, trebuie să suplice și aceia, cari au fost deja în seminar în anul școlastic expirat. Cei ce nu vor trimite suplice în scris, nu vor fi luați în considerare.

Condițiunile primirii sunt următoarele:

1. Pentru un tiner vor fi de a-se plăti câte 12 fl. pe lună, și așa pe un an 120 fl. Plătirea are să se întèple cu totă punctualitatea în 2 sèu 4 rate anticipative, ceea ce părinților li-se aduce aminte cu totă serioșitatea, căci altmîntrelea direcțiunea în decursul anului va fi silită a dimite pe elevii, ai căror părinți, tutori sèu îngrijitori nu au solvit ratele le timpul sèu.

2. Pentru fiesce care tiner la începutul anului este a se solvi o taxă de înscriere de 4 fl.

3. Fiesce care tiner are să aducă cu sine:

a) 4 pârchi de schimburi bune de pânză sèu giolgiu;

b) 4 năfrâmi de buzunari și 2 la grumazi;

c) 2 pârchi de călțuni bun și 4 pârchi de ciorapi sèu obiele.

4. Vesminte de pat:

a) 1 saltea (sac de pae) de așternut de desubt;

b) 3 fețe albe de pat;

c) 2 perini, 4 fețe de perini și 1 plapomă;

d) 2 fețe albe de giolgiu de acoperit patul.

Atât vesmintele de pat, cât și albiturile sèu schimburile au să fiă de acasă însemnate cu numele elevului respectiv, sèu fiind numele cusut sèu scris cu negră, ce nu se șterge prin spălare, căci altmîntrelea superioritatea institutului nu pôte lua nici o răspundere la cas, când s'ar perde.

5. Fiesce care tiner are mai încolo să-și aducă 3 ștergare și 2 pepteni, unul rar și altul des, apoi un cuțit, 1 furcuță și 1 lingură de metal, 1 pîhar și 3 servete.

6. Fiesce care tiner are mai încolo să-și aducă o perie de vesminte și de curățit călțunii.

7. Părinții în decursul anului școlastic să nu trimită fiilor lor din seminar, nici articli de mîncare, decât pôte la sèrbătorile cele mari, fiind în privința acesta în deplin provèduți în institut, nici bani, ci lipsele de vesminte, cărți și altele de soiul acesta să li-se împlinescă pe calea superiorității, ca așa să se evite ori ce ocaziune la escese și transgresiuni de disciplină, dăunose educațiunii și progresului

Èr Isus, privindu-o, îi spuse o vorbă de dumnezeiască ertare.

Èr acei ômeni aprigi și nemlădioși și femeile acele cu sufletul drept și nepătat, se încrunțară și au prins a dîce: O femeie nevrednică și pătimasă să fiă iertată și mîngăiată de fiul omului! Dèr Isus le dîse o vorbă luminosă, ca și zimbirea sa: A iubit!

Și când rêsună pe Golgota gèmatul ce rêsună de atâtea vècuri, o femeie se ruga la picioarele crucei; în ochii ei de culoarea mării, lucea întunecată o durere adencă, ca ea. Stătea de față la sbuciumările firei, înmărmurită, dèr nemirată: iubia, — credea.

Și în urmă, în urmă, pe un vîrf de munte, într'o peșteră de urs, cu brațul rotund și gol, fermecător ca un vis, pe o hîrcă de mort, cu pèrul nimbînd'o în aur, învèlindu-și trupul într'o sdrèntă, *Magdalineana* cetia, cetia fără încetare cuvèntul celui, care murise.

Apoi, când într'o nòpte scînteetóre de rêsărit, se adunară toate dihaniile codrilor la peștera din munte, o găsiră întinsă, albă zimbitoare, cu brațul rotund pe hîrcă de mort, cu pèrul înflăcărî resfirat pe car-

tea iubitelui, — mîrtă. Și din Orientul înroșit, două stele porniră: una palidă, tremurătoare ca un vis, care cuprinse încet-încet tot cerul, oalaltă roșietică, cu o urmă de vâpăi. Și cea înflăcărîată ajunse în fața celei bălăe și pâlî și se stinse și se nimici în ea. Èr din vèzduz, din negurile luminoșe ale noptei înstelate, se auđi rêsunînd neînchîpuit de dulce:

„Hosana pentru iubire, singura mîrire”. („Archiva”).

Poesii populare.

Culese din popor.

Pus'am gînd peste-a mea lege
Că-oiubi și n'oiu alege.

Iubit'am, Dòmne, iubit

O fată de om gîzduc

De-mî dă blidul nespălat,

Și lingură de sub pat.

Bate-o Dòmne, du-o drace,

Că nu am cu ea ce face,

Bate-o Dòmne și-o omoră

S'o găsească mîrtă în cămară,

Să mè 'nsor a doua-ôră,

Să-mî iau fată de sèrac

Să trăiesc și eu cu drag.

De-ași sci badeo c'ai veni
Drumul și l'asî vărui

Tot cu var de cel mai mare
Dôră-i veni tot mai tare,
Tot cu var de ce-l mèrunt
Dôră-i veni mai curènd.

Cu bărbatul beutoriū
Nu mînci pită din cuptoriū,
Căci când ai mîncă vre-odată
N'ai nici sită, nici covată,
Nici fîrînă măcinată.

De-ai fi mîndră, cum te ții,
N'ai ține călții 'n budii,
Că 'n budii țai bate brînză
Și din călți țai face pânză;
De-ai fi mîndră cum țai fala
Nu țai țese pânza vara
Să-ți umple vermiu mînjala,
Bătătura se teme
C'o umpleau-o și pe ea.

La mîndruța la poiată
Sèrăcia stă legată,
Mumă-sa mere s'o mulgă
Sèrăcia stă s'o 'npungă,
Mulge 'n ôlă
Mulge 'n pólă
Mămăliga o mîncă gólă.

Șamșudul de Cîmpia. Teodor A. Bogdan,
învèt, român.

în studiu. Condițiunea acésta li-se aduce aminte cu deosebire părinților, tutorilor și îngrijitorilor, căci altmintrelea superioritatea seminarului nu pöte lua asupra sa în multe privințe nici o răspundere pentru elevii concreduți îngrijirii sale, și urmările neobservării condițiunii acesteia părinții vor avé sé și-le ascrie și-e-și.

Pentru suma de 120 fl. v. a. pe un an școlastic tinerilor li-se va dá următórea proviziune:

1. Locuință în institut, în sale mari sănătóse, luminóse și provédute cu tóte cele de lipsă.

2. Vipt întreg regulat, și în special în ȓi de dulce: a) Dejun, câte un pahar de lapte cald cu pâne; b) Prând, 3 specii și anume: supă de carne, carne cu sos și mâncare gróasă cu carne séu friptură, érá în Duminec și sêrbători pe lângă acestea și aluat; c) Cină, 2 specii, anume: supă de carne și mâncare gróasă cu carne. În ȓile de post, dimineța un pahar de lapte cald cu pâne, la amédí 3 specii, érá séra supă și mâncare gróasă de legumí, brânză séu lapte.

3. Spălatul întreg peste an. Pentru întăritul schimburilor însé se va plăti separat și anume 3 fl. la începutul anului.

4. Luminatul în timpul recerut.

5. Incălditul în timp de érnă.

6. Medic și medicină din apotecă séu de casă pentru cei morboși și viptul prescriis de medic.

7. Instrucțiuní în cas de lipsă prin indiviȓi eminentí.

După ce din motive de igienă și curățenă s'a adaptat pentru tinerime în edificiul institutului și o scaldă de apă caldă, așa ca fiesce care elev sé se pótă folosi și de scaldă, se va solvi la începutul anului o taxă de 1 fl. pentru folosirea scaldei.

Părinții, ai căror fii vor fi primiți în seminarium, se înscuiețéză, că pentru obiectele de aranjament, ce vor fi date spre folosire fiilor lor sub număr deosebit, aceia vor fi răspundători. Decí ori ce daună, vor avé sé o rebonifice dênșii.

Tinerii primiți în seminarium vor avé a-se presenta înaintea superiorității seminariale în 1 Septemvre nou. Aceia, pe cari medicul institutului îi va afla inadmisibili din ori ce motiv igienic, vor trebui sé pá-răséscă seminarium.

Blașiu, în 14 Iulie 1898.

Dr. Vasiliu Hossu,
rector seminarial.

Adunare de învățatori.

Din Câmpia, Iulie 1896.

Onor. Redacțiune! Am cređut, că dóră se va afla o pénă mai dibace, care sé descrie în prețuita „Gazeta Transilvaniei“ decursul adunării Reuniunii învățatorilor români gr. cat. din protopopiatul Căținei. Védénd însé, că până acum nu s'a aflat nimenea, care sé scrie, imí permit a-o face eu.

Despărțământul Cățina al Reuniunii învățatorilor români gr. cat. din Archiedecésă, și-a ținut adunarea generală de primăvără în Dâmbul de Câmpia în școla confesională de acolo.

Intăit s'a oficiat serviciul divin prin On. d n preot local, la care am asistat cu toții. Cântările au fost executate de învățatorii adunați.

După finea serviciului divin ne-am dus cu toții în școlă, unde s'a cântat un „Imperate ceresc“, după care președintele despărțământului, d-l Ilie Anca învățator în Cămărașul deșert, deschide adunarea prin o vorbire ascultată cu mult interes.

În adunare am observat pe P. On. D-n protopop Ioan Moldovan dela Cățina, pe d-nii preoți Stefan Colceriu din loc și Petru Rusu, notar tractual și preot în Chi-ciud. Învățatori au fost preșenți 19, ér 5 absenți. Taxa de membri ordinari au solvit'o 14 învățatori. S'au primit taxe dela d-nii membri ajutători Ioan Moldovan 1 fl. și dela fiul d-lui Pompeiú Botezan comerciant în Șermășul mare, cu numele Romulus 1 fl.

S'a ales o comisiune de 3 în persónele d-lor Teodor Ban inv. în Bolda, Al.

Pop inv. în Cistelec și Lazar Chindea inv. în Șarmaș pentru a compune un apel, care va avé sé circule în întreg protopopiatul pentru a aduna ajutóre în scopul reuniunii.

Prelegere practică a ținut din limba română și limba maghiară d-l Basiliu Mateiú inv. în Dâmb, ér disertațiune despre folósele școlei repetiționale d-l Basiliu Se-lișteanu inv. în Șermășel, cari tóte ne-au surprins fiind atât de bine lucrate.

Adunarea procsimă de tómnă s'a decís a se ținé în Bolda, unde va avé sé țină prelegere practică învățatorului Teodor Ban despre desvoltarea numărului 11, ér disertațiune învățătoréscă George Murășan din Tușin, despre autoritatea învățatorului în și afară de școlă.

Cu acestea închidéndu-se adunarea atât învățatorii, cât și d-nii preoți amintíți am fost întruniți la un prând comun la învățatorul din loc Basiliu Mateiú, care ne-a primit tare bine. S'au ținut și mai multe toaste, dintre cari amintesc frumosul toast al d-lui preot din Dâmb, care vorbi despre folosul reuniunilor, al învățatorului pensionat Ioan Botezan din Șarmaș pentru conservarea celor adunate (economisare), al d-lui președinte Ilie Anca în onórea d-lui protopop al Căținei etc.

Peste tot, purtarea învățatorilor și interesul, ce ei l'au dovedit față de cauza reuniunii, a făcut sé ne depărțăm dela acéstă adunare cu bune impresiuní.

Veritas.

Correspondența „Gaz. Trans.“

În 21 Iunie n. înainte de amédí s'a ținut esamenul la școla română din Reghimul sésesc sub presiul P. O. Dn. protopop Petru Uilăcan, fiind de față st. D-n Marcu Cetățan și marinimósa D-nă Barb, ambii donând premii în baní elevilor școlari, cari au fost în clasa I. și II. 25 inși, ér în clasa a III., IV. și V. 18 inși.

Răspunsurile au fost fórte bune și bine respicate, făcénd onóre d-lor învățatori Georgiu Maior și Mihail Pașcu.

După amédí a urmat maiialul, care s'a ținut în frumosul parc al orașului, luând parte pe lângă inteligența română din Reghin, încă și mulțime de Sași, Unguri, precum și mai mulți învățatori români de prin împrejurime, dintre cari mi-am însemnat pe D. Cioloca, Simion Cioloca, B. Pop, Zehan etc.

Precum a fost de strălucit esamenul, așa a succes de minunat și petrecerea, care a durat până séra, când întreg publicul în frunte cu lăutarii au mers până la casa protopopéscă, unde s'au ținut doué vorbiri una din partea unui școlar, alta din partea Prea On. D-n Protopop, ale căruí cuvinte au produs efect în ascultători, încât aceștia cu toții s'au depărțat cu inima plină de suvenirí plăcute.

T. S.

Societatea pentru învățatura poporului român din Bucuresci.

Una dintre cele mai vechi și mai nobile societăți culturale ale fraților noștri din România este „Societatea pentru învățatura poporului român“, al cărei sediu este în Bucuresci. Ea s'a înființat în 23 Martie 1866, avénd după statute următorul scop: 1) a propaga prin tóte mijlócele învățatura printre toți Români, fără deosebire de provinciă; 2) a conlucra la înălțarea simțământelor naționale; 3) a ajuta pe tinerii sătení apți pentru învățatură, dér lipsiți de mijlóce; 4) a încuragia lucrarea de bune cărți didactice, mai cu sémă pentru învățământul elementar și primar; 5) a pregăti învățatori și învățátóre sătesci.

Mulțamită bunei și consciențiosei conduceri, acéstă societate desvóltă o activitate pe cât de seriósă, pe atât de demnă și roditoare. Ea susține în timpul de față o școlă normală (preparandiă), o școlă primară cu patru clase și o grădină de copii. Tóte aceste școle, al căror director e d-l Petru Garboviceanu, sunt la înălțimea chiămării.

După cum aflăm din raportul anual pe anul școlar 1897-98, redactat de d-l P. Garboviceanu, la școla normală (preparandiă) cu 5 clase au fost înscriși anul trecut 102 elevi; la școla primară 127, ér grădina de copii a fost cercetată de vre-o 30 copilași.

Budgetul societății pe anul financiar 1898-99 este fixat cu 90,000 lei venite și 80,067 lei cheltueli. Între cheltueli sunt prevéduti 30,500 lei pentru întreținerea elevilor cu mâncare, îmbrăcăminte, încăldit, luminat, cărți și tóte cele de lipsă.

Fondurile societății, mulțamită consciențioșității consiliului de administrațiă, al căruí cassier este mult zelosul și însuflețitul Român, d-l Al. Miclescu, sunt în continuă creștere. Cu deosebire în anii din urmă societatea a luat un avént cât se pöte de îmbucurător. Publicul, convins de probata ei administrare consciențioasă, o sprijinesce cu căldură. Mulți au făcut parte donațiuní, parte legate însemnate în favorul societății.

În timpul de față societatea lucréză la construirea unui mare și frumos palat al școlelor sale. Pentru ajungerea acestui scop, membrii consiliului de administrațiune, în frunte cu președintele d-l George I. Lahovary, au adresat un apel, în urma căruia s'au adunat până acum vr'o 12,000 de lei. În afară de acéstă, un nume nemuritor și a creat în anele societății d-l inginer Spiridon Iorceanu, care singur a dăruit societății, în urma apelului amintit, 100,000 lei.

Peste tot, „Societatea pentru învățatura poporului român“ din Bucuresci este una din cele mai de frunte societăți culturale în România, care aflându-se sub conducerea unor bărbați zeloși și înflăcărați Români, se bucură de încrederea tuturor și aduce nespus de mari servicii cauzei culturale a poporului român din regat.

Convocări.

Despărțământul XVI (Salăgean-Chioran) al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“ își va ținé adunarea generală ordinară în Șomcuta-mare la 4 August st. n. cu următorul

Program: 1) Premergénd diminéța la 7 óre serviciul divin, deschiderea ședinței prin presidiu la 10 1/2 óre; 2) Raportul actuarului despre lucrările anuale ale comitetului despărțământului; 3) Raportul cassarului despărțământului; 4) Esmiterea comisiunilor pentru censurarea rapórtelor, conscrierea membrilor, colectarea tacselor și referadele acelora; 5) Stabilirea budgetului anual conform §. 10 din statute; 6) Consultare asupra mijlócelor de prosperare a Asociațiunii indicate în §. 37; 7) Propunerí diverse; 8) Alegerea comitetului cercual a desp. pe un period de 3 ani; 9) Alegerea a 2 delegați la adunarea generală a Asociațiunii, ce se va ținé în Beiuș; 10) Ținerea disertațiunilor, ce vor fi prezentate presiului cel puțin cu 24 óre înainte de ședință; defigerea locului ținerei adunării gen. viitoare; și închiderea ședinței.

La acéstă adunare sunt rugați a participa binevoitorii și sprijinatorii culturale române.

Din ședința comitetului desp. XVI, ținută la 6 Iulie n. 1898 în Șimleul-Silvaniei.

Alimpiu Barbolovici, Augustin Vicaș,
vic. Silv. și președ. actuar.

„Reuniunea femeilor române Sălăgene“ își va ținé adunarea generală în Șomcuta mare la 4 August n. c. cu următorul

Program: 1) Deschiderea ședinței prin presiulă la 8 1/2 óre a. m. 2) Raportul actuarului despre activitatea anuală a comitetului reuniunii. 3) Raportul cassierei despre starea averei reuniunii. 4) Esmiterea comisiunilor pentru censurarea rapórtelor, înscrierea de membri noi, încassarea tacselor și referadele acelor comisiuní. 5) Propunerí diverse. 6) Eventuale disertațiuní, ce se vor anunța înainte presiului. 7) Hotărârea locului pentru ținerea adunării generale viitoare. 8) Închiderea ședinței.

Rugăm cu tot respectul atât pe on. membri ai reuniunii, cât și pe toți sprijinatorii culturalei femeiei române, sé binevoéscă a lua parte la acéstă adunare și a sprijini cauza sublimă a regenerării culturale a femeiei române.

Din ședința comitetului „R. F. R. S.“ ținută în Șimleu la 6 Iulie 1898.

Maria Cosma, Augustin Vicaș,
presidentă. actuar.

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei
Cu 1 Iulie st. v. 1898

s'a deschis nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinatorii fóiei noastre.

Prețul abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 12 fl.
pe șése luni 6 fl.
pe trei luni 3 fl.

Pentru România și străinătate:
pe un an 40 franci
pe șése luni 20 „
pe trei luni 10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 2 fl.
pe șése luni 1 fl.

Pentru România:
pe un an 3 franci.
pe șése luni 4 „

Abonarea se pöte face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Am onóre a aduce la cunoscința onoratului public, că mi-am deschis în Brașov, Têrgul grăului Nr. 5 (casele bisericeii românesci gr. or.) atelierul meu de dentist.

Brașov, în 11 Iulie 1898.
Dr. Univ. Med.
Eugeniu Tiltcher,
dentist.

SCIRI ULTIME.

Viena, 15 Iulie. Conferența delegaților marilor proprietari germani din Boemia, cu ministru-președinte Thun, s'a sfârșit aȓi. Se crede, că și aceștia au refusat primirea proiectului de limbă. „Grazer Post“ dice, că impresia generală e, că contele Thun va introduce elaboratul legii despre limbă pe basa §. 14.

Cap-Haitien, 15 Iulie. Capitulara orașului Santiago de Cuba a fost subscrisă. Statele-Unite au primit condițiunile puse de Spania. Spaniolii pá-răsesc orașul.

Paris, 15 Iulie. Ministrul Sagasta a declarat unui bărbat distins, că voiesce pacea, însé numai o pace echitabilă pentru Spania. După cum stau lucrurile, Spania va începe tractări de pace cu Statele-Unite.

Madrid, 16 Iulie. Semnele de pace se înmulțesc din oră în oră. Guvernul a luat o măsură strictă pentru susținerea ordinii publice. Un decret regesc suspendéză vremelnic drepturile personale garantate de constituțiune în tótă Spania.

Washington, 16 Iulie. Președintele Mac-Kinley speréză, că încheierea păcii este aprópe. Soldații spanioli, prinși în Santiago în număr de 15,000 ómeni, vor fi încurénd transportați în Spania.

Constantinopol, 15 Iulie. Din despăgubirea de rêsboiú a Greciei a fost confiscată rata ultimă de 16,000,000 de cătră guvernul frances, din care 40,000 se vin Italiei.

Concurs

pentru o lucrare de cuprins economic.

Venerabilul părinte Bartolomei Baulescu, paroch și protopop în Brașov, având în vedere înaintarea poporului nostru din Brașov și împrejurime pe terenul economic, a binevoit a oferi cu prilejul adunării generale a despărțământului I al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român ținute în 14/26 Iunie a. c. în Brașovul-vechiu, două premii de câte 10 fl. Unul din aceste premii se va conferi de suuserisul comitet pentru cea mai bună lucrare relativă la tema: „Folosele grădinaritului” — cu îndrumări practice, potrivite împrejurărilor din ținutul nostru. Lucrarea aceasta va avea a se ceti la proxima adunare generală a despărțământului și prin urmare trebuie scrisă în stil popular și ținută în cadrul unei disertațiuni menite spre acest scop. Terminul ultim al prezentării este în 15 Septembrie v. a. c. Manuscrisurile au a-se adresa președintelui comitetului, profesorului Andrei Bârsean, Brașov (Cacova de sus, Nr. 15.)

Din ședința comitetului desp. I. al „Asociațiunii pentru lit. română și cultura poporului român” ținută în 2/14 Iulie 1898.

Andrei Bârseanu, Nicolae Bogdan.
direct. desp. notarul comit.

Cei mai buni prietini.

„Nu este alta mai frumoasă și mai de folos zăbavă în viața omului, decât cetitul cărților”, așa dicea un foarte învățat scriitor, care a trăit și murit în Moldova pe la sfârșitul vechului trecut, anume Miron Costin Logofetul. Și așa este. Sunt timpuri când, din cine scie ce pricină, ne găsim supărați. În asemenea minute veselia, risul și glumele prietinelor ne fac rău; ei fără să scie, ne insultă durerile, căci nu le înțeleg și din asta nepotrivire de stări sufletești se nasce adese-ori certă, lucru de care, pe cât putem, să ne ferim. Dacă apropierea cu alții, în cazul acesta, ne face rău, singurătatea e tot atât de primejdioasă. Când omul e singur și fără de lucru, creierul începe să lucreze singur. Gândurile vin ca valurile apei frământând mintea, croind planuri dușmănesci, ori nepotrivite cu puterea noastră și ne trezim tresărind din somn, ori păstrând veșnic o fire tristă și posomorită. Alții caută mângâiere în fumul unei țigări, care — dic ei — alină întristarea și gândurile. Der acest prieten înșelător, pe care-l cumperi cu un ban, cu încetul și pe nesimțite o să-ți dărime sănătatea și punga — țigara voiu să dic — erăși nu e bun.

Cel mai folositor lucru este să căutam pe fundul lădilor noastre câte-o carte prăfuită și veche, decât nu ne da mâna a cumpăra de cele nou, și să cetim. În cărți găsim întâmplări întocmai ca ale noastre; găsim omenii, cari au pățit tot ca și noi, la cutare ori cutare necaz ne-au fost frați de simțire și de suferință. Și mintea par'că ni-se luminează, par'că ne împacă cu noi înșine, când vedem, că mai sunt și alții cari au suferit ca noi, că nu suntem noi cei dintâi fii ai necazului.

Așa-dăr, acel prieten iubit, care ne împacă cu noi înșine, este cartea. De câte-ori nu mi-am mângâiat sufletul amărit de necazuri, cetind prețioasele scrieri ale lui Alexandri, ale lui Ioan Ghica, ale lui Creangă și ale lui Rădulescu, etc. în cari ori-cine află o adevărată comoră sănătoasă de învățăminte pentru viață. Din istoria nemului nostru erăși găsim în cărți lucruri vrednice de luat în seamă. Vitejia desfășurată de ostașii lui Mihai Vitezul în valea Călugărenilor, tăria de credință a lui Ionașcu-Vodă, iubirea de cele sfinte a lui Neagoe și Matei Basarab, inima

de leu a lui Tudor Vladimirescu și botezul de sânge al soldaților români la 1877, sunt atâtea lucruri mari, cari ne arată cine am fost, cine suntem și ce cale ne pregătesc viitorul.

După cum însă printre dulcele bobe de smeură, de pe plaiu, se strecură pe turiș și mătrăguna, cea mai veninosă buruiănă, tot așa și printre cărțile bune se găsesc o mulțime cari, ca și mătrăguna, otrăvesc creierul. Așa, de pildă, avem așa dișele romane: „Dramele amorului”, „Otrăvitoarea din Giurgiu”, „Crima din strada Sorelui”, „Bujor Haiducul”, „Codreanu”, „Grozea”, și alte otrăvuri, de cari trebuie să ne ferim, cum se dice, ca de oia mălaiului. În cărți de soiul ăsta nu întâlnim decât ucideri, înșelăciuni, spânzurări, dușmăni pe mörte sau pe viață, răsunări și tot felul de rătăciți; totă drojdia veninosă a lumii se scurge prin aceste grozave țite, și vai de gurile ce se apropie de densesle spre a suga. Cetind un roman, și-s'a sucit creierul într'atât încât, în setea nebună de a fi viteț, ca aceia despre cari ai cetit, ești mândru și rătăcios, îți vine dragostea de a te fâli cu numele de criminal; ești par'că dintr'o altă lume și în creier nu-ți clocește decât gândul de a te sili să fi la fel cu vitejii stricați, pe cari i-ai întâlnit în cetirea acelei veninoase cărți.

Să căutam dăr mângâierea noastră în cetitul cărților bune și folositoare și în alegerea lor să consultăm pe învățătorii și preoții sătesci, ca pe unii ce au cetit și sciu mai multe.

Cărțile se ne fiă prietini!

(„Șeșet. Săt.”)

Emanoil Popescu.

Literatură.

Manual complet de agricultură națională.

Din marele manual complet de agricultură națională al d-lui Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala centrală de agricultură dela Ferăstrău și la Seminarul Nifon (din București) a apărut partea II, **Fitotechnia** sau cultura specială a plantelor, dimpreună cu fenațele și pășunile.

Intregul op, după cum se scie, este împărțit în patru părți. Anume: Partea I. **Agrologia** sau agricultura generală, care a apărut anul trecut. Ea conține 33 côle de tipar format mare, având 217 figur intercalate în text și costă 2 fl. 50 cr. sau 7 lei. Partea II. **Fitotechnia** sau cultura specială a plantelor, dimpreună cu fenațele și pășunile, care a apărut acum, conține 38 côle de tipar cu 202 figur în text și costă 4 fl. sau 10 lei. Partea III. **Zootechnia** sau cultura vitelor, dimpreună cu nutrițiunea vitelor, industria lăptăriilor și cunoșcerea lănei, peste 30 côle de tipar, cu vr'o 200 figur în text, diferite rase și specii de vite domestice copiate după natură. (Se află sub tipar și va apăre până la finele anului) costă 4 fl. sau 10 lei. Partea IV. **Economia rurală** (va apăre mai târziu).

Tôte aceste 4 volume mari, deosebite, formeză un întreg, cuprindând tot ce privește agricultura, atât din punct de vedere științific, cât și practic. Este scrisă într'un limbaj ușor, popular, cu terminii culeși din însuși graiul poporului agricultor. Ea se deosebesce în mod esențial de produsele literare de acest fel, apărute până acum în limba română, prin varietatea și cuprinsul ei, căci este cea dintâi carte de specialitate, care ia concurență cu cele mai bune lucrări germane și franceze. Tôte societățile literare naționale și revistele de specialitate au recunoscut unanim valoarea ei. Ea umple un mare gol în literatura română de specialitate și n'ar trebui să lipsescă de pe masa nici unui agricultor practic mare și mic, cum nici din Biblioteca școlară și ale Reuniunilor culturale și economice. Prețul, față cu mărimea cărților și cu sacrificiile făcute de autor în

adunarea materialului și munca depusă, e foarte moderat. Se pot procura dela Tipografia „A. Mureșianu” din Brașov, având a se alatura la preț și câte 40 cr. porto (trimis recomandat).

Din marele dicționar geografic al României a apărut fascicola III-a. Se găsesce la Librăria Socec & Comp., București.

A apărut: **Păzitorul de pădure** sau principiile fundamentale ale pădurăritului în limba română. Se poate procura la editorul Carol Porcolabu în Bocșa (Nemet-Bogsau).

ECONOMIA.**Prăsirea galițelor.**

(Estras din tractatul D-lui Iuliu Bardosy).

În primele 3—4 săptămâni, când puii sunt încă în fulgi, ei recer foarte multă căldură, pe care o și află sub aripele clocei. Dacă însă lăsăm cloca în timpul nopții și în zile umede și frigurose pe pământul gol, atunci puii răcesc, capătă dureri de șoldină și la urmă pier. Trebuie deci să ne îngrijim, ca cloca să aibă un loc cu așternut cald, unde să dormă cu puii ei. Peste tot, umezela, ploia și vânturile strică mult puilor, pe când aerul, lumina și căldura le priesce. Avem deci să ducem cloca cu puii în zilele senine afară la soare, în locuri calde și scutite.

Nutrirea puilor are să fiă în săptămâna cea dintâi pe cât se poate mai asemenea cu conținutul oului. Mai potrivit pare a fi chiar oul, apoi carnea și laptele, după aceea pâinea mestecată cu ou etc. Din ouă ferte și din lapte avem să dăm puilor cantități de tot mici și bine măruntite, er laptele să fiă nefert și dulce, er carnea este a-se da fertă și în cantități foarte mici și fin tăiate. Porțiunile de nutreț, sunt a se da adese-ori, dăr mici, așa ca puii să mănânce întot-deuna tot. Numai s'era avem să le dăm porțiuni duple ca puii cei mici să afe nutrețul de lipsă în dorii zilei.

E bine a li-se da chiar dela început și nutreț verde, precum sălată măruntită, erbă, urzici etc., în cas însă, când ar ave pui diareă, atunci să nu le dăm nutreț verde, nici carne. Ca beutură au să capete puii la început lapte, mai târziu, pe lângă lapte, și apă, er la urmă numai apă.

Și după ce puilor încep să le crească pene, la 3—4 săptămâni după eșirea din găoace, trebuie să-i ferim, ca nu cumva să se ude prin ploia, rouă și erbă udă, mai ales decât timpul e rece, căci în acest cas se pot ușor bolnăvi, căpătând diareă.

E foarte bine, ca pământul, unde stau puii, să fiă uscat și acoperit cu nisip, în care puii să se potă tăvăli și prin asta a se curăți.

Pentru dezvoltarea puilor și a ouălor și pentru susținerea sănătății galițelor se recere, să avem apă, care să conțină fer și var. Apă vâroasă putem ave astfel: Aducem cu o lopată var stins într'un ciubăr, turnăm multă apă și-l amestecăm bine și mai de multe-ori. După ce mestecătura acesta a stat mai multe zile, luăm din apa limpede de-asupra și o adăugăm la apa de beut a galițelor. Apă ferosă căpătăm, decât punem un fer ruginit în ea.

După 6—8 săptămâni, puii se nutresc ca și galițele bătrâne, dăr totuși avem să dăm și puilor de vârsta acesta mai de multe-ori de mâncare și nutreț mai bogat, decât galițelor bătrâne.

Dacă puii vor fi în timpul creșterii și dezvoltării lor bine nutriți vor da mai târziu ouă multe și mai bune, pe când decât neglițăm nu-

trirea și îngrijirea galițelor în tinerete, atunci ouarul pier, ori că nu se mai poate desvolta cum se cade și nu se mai poate îndrepta ori cât de bine am hrăni galițele mai târziu. De asemenea se observă urmările nutririi rele și la dezvoltarea cărnei și a penelor.

Nu este bine, ca să dedăm puii prea de timpuriu a se culca pe rude, căci oșele în părțile peptului fiind în etatea acesta încă foarte fragede, se strimbă și se turtesc și așa de multe-ori galițele se pipernicesc. Numai după ce galițele sunt pe deplin crescute și dezvoltate. le putem lăsa fără pericol să inopteze pe rude.

Pentru formarea cojilor de ou și pentru mistuirea regulată, galițelor le priesce foarte bine varul, pe care ele îl scobesc cu ciocul de pe părăți, precum și a înghiți nisip. Oșele fin măcinate sunt o materie de nutremânt foarte prețioasă, fiind că conțin mult var, fosfor și clei. Porțiunii mici de sare, mestecată în nutreț, ajută mistuirea; sarea prea multă însă le poate strica. Grăunțele, ce li-se dau galițelor, nu trebuie să se înmăie în apă, ci să li-se dea așa uscate. Ovusul este de recomandat mai ales pentru pui și pentru cloce, pe când cucuruzul e potrivit mai mult pentru galițele de îngrășare și ca nutremânt de iernă.

Arta tipografică la Români.

Arta tipografică nu e de origine așa de recentă, precum de regulă se afirmă. Ca întemeietor al acestei arte se consideră în de obște Gutenberg, er ca dat al invențiunii sale să ia cam an. 1450. Însă cercetările mai noue archeologice au dovedit, că deja anticii Babyloneni, Egypțeni și Romani s'au folosit de un fel de ștampile pentru de a imprima diferite litere, mai ales pe cărămiți. Aceste ștampile au fost după totă probabilitatea de lemn, și de fapt s'au și descoperit asemenea ștampile sub ruinele Babylonului, precum și într'unul din mormintele din Theba Egipetului.

Multe din vasele romane, cupe, talere, urciore etc., de calitate mai fină, sunt provenite cu anumite semnături cam de felul mărcilor de fabrică de aji, și de fapt ele indică de regulă pe posesorul fabricii sau pe fabricant. Aceste semnături numite: „*testerae signaturae*”, erau imprimate cu litere mobile, ceea-ce rezultă din faptul, că la diferitele obiecte eșite din aceeași fabrică și din mâinile aceluiași fabricant, semnăturile ca conținut identice, prezentă mici diferențe de formă. Așa d. es. de multe-ori literile sunt întorse, alte-ori lipsesc și erăși sunt casuri, când pozițiunea literilor e greșită, ceea-ce dovedesce numai neglijența culegătorului.

Acestea așa-dără nu sunt decât nisce „*greșeli de tipar*”. Așa litera A de multe-ori apare fără dunga transversală (—), deci în forma unui V întors (Λ). Și mai ales confuziunea între V și A obvine foarte des. Astfel avem d. es. pe un vas: „VIATO”, er pe un alt vas provenit cu aceeași marcă: „AIATO”. În Herculaneum și Pompeii s'au desgroat până asemenea imprimate cu semnatura, care indică de regulă materialul, din care e pregătită pâinea, d. e. „*ce cicere*”, din mazere. Tot prin ștampile, precum se scie, erau înfierate deja în anticitate vitale, asemenea sclavii și soldații.

Pe pământul Daciei, precum și în alte părți s'au descoperit cărămiți imprimate cu numele și numărul legiunii respective. În jurul acestei cetăți se încinsese în anii trecuți la noi o animată discuțiune. Întrebarea era, că ore cunoscut'au și Romanii tipografia sau nu?

Din cele spuse e clar, că de tipografie în sensul modern al cuvântului nu poate fi vorba la Români, căci semnul distinctiv al tipografiei moderne, este imprimarea cu color, de regulă colorea neagră. Er această imprimare se face pe un material solid, pe hârtie. Anticitatea și așa și Romanii nu

au putut ajunge la ideea inprimării cu colorii și așa cu toate că aplicau deja literile mobile, pentru că inprimarea se se potă face, trebuiau să se folosească de un material *mole*, de regulă de lut, care apoi uscându-se putea să conserve signatura inprimată.

N. Sulică.

MULTE ȘI DE TÔTE.

Cel mai bun soldat.

Generalul engles Shelley își opresce în timpul inspecționării unui corp de cavalerie înaintea unui sergent și se dă în vorbă cu el: „Care este cel mai bun cal al escadronului vostru?” întreabă generalul. — „Calul Nr. 40.” — „Și pentru ce este el cel mai bun?” — „Tropăsește și galopază cum se cade, n'are nici un defect, e bine hrănit, își ține capul drept în sus, nu e cu nărav și pe lângă toate mai e și tânăr.” — „Și care este cel mai bun soldat al escadronului?” — „Tom Iones, D-le general!” — „Pentru ce?” — „E om de onoare, e totdeauna gata de serviciu, e vitez, își îngrijesce bine armele și calul, și ține la datorințele sale mai presus ca orî și ce.” — „Ei bine, unde e cel mai bun cal, de care 'mi vorbesc?” — „Este calul meu, Sir.” — „Și care e acela, cel mai bun soldat?” — „Eu sunt acela, d-le general.” Shelley începînd să rîdă și convingîndu-se și dela alții de adevărul celor mărturisite de sergent, îl renumără cu îmbelșugare.

Gluma Țarului.

S'a întemplat odată, că Țarul Rusiei — care anume nu putem sci — a făcut o excursiune pe jos cu adjutantul său. În drumul lor ajung la un rîu, ce avîu să-l trecă. Rîul însă n'avea nici un pod. De-odată zăresce Țarul un țeran pe celălalt țerm și-i strigă: „Ia ascultă, frățiore!” — „Ce vrei cu mine?” — „Treci numai dincóce.” — „Pentru voi e tocmai atât de departe de acolo până la mine, ca și de aici până la voi?” — „Tu ești un om cuminte, fătul meu! Noi avem lipsă de tine, ca să ne treci dincolo.” — „Ce vrei să 'mi plătești?” — „Dece ruble de cap.”

Țeranul trece dincolo, ia pe Țar în spate, îl trece peste rîu, și apoi se întorce să trecă și pe adjutant. Când era țeranul prin mijlocul rîului, îi strigă Țarul: „Îți dau 20 de ruble, numai să-l arunci pe Domnul în apă.” Țeranul cu mîntă stă pe loc, să vadă, nu cumva 'i promise mai mult Domnul adjutant. În fine dîce adjutantul murmurînd: „Îți dau 50 ruble, trece-mă dincolo!” — „Îți dau 100”, strigă Țarul de dincolo, „numai trântesce-l în apă.” — „500 strigă adjutantul înspăimîntat. — „Opt sute” rîsună glasul Țarului. Țeranul éráși așteptă puțin, ér bietul adjutant trebui să dîcă: „O mie de ruble îți dau, numai trece mă odată.

Acum țarul o mai domoli cu gluma, și o lăsă de licitat. Adjutantul ajunse tea-făr pe celălalt țerm, și-i plăti cele o mie de ruble, bine înțeles din punga Țarului.

Numărul ómenilor căduși în luptă.

Progresul sciințific și invențiunea armelor de foc perfecționate, n'au mărit mai de loc numărul victimelor pe câmpul de bătăia. Luptele sunt mai puțin sêlbatice, mai puțin înverșunate, decât când se bâteau corp la corp, cu arma taióasă, și ele sunt de-asemena mai puțin sângeróse.

Plutarch povestese, că după bătălia dela Aix, începută de cătră Mariu, în contra Cimbrilor și Teutonilor din Galia în anul 102 a. Chr., corpurile consumate în câmpii de cătră ploile, carî cădură în timpul ernei, îngrășară astfel pămîntul, încât vara următoare fú de-o fertilitate uimitóre.

După vechii cronicari, 300,000 Sarasinî cădură sub sabie în bătălia dela Poitiers, care fú căștigată de Carol Martel și care scápă Francia de dominațiunea musulmană (732).

Francezii lăsară pe câmpul de bătăia dela Crècy mai mult de 30,000 ómeni (1346). Ei avură 11,000 în bătălia dela

Poitiers (1356), 12,000 ómeni căduși la Azincourt, din care 10,000 Francesi (în 1415).

Ludovic XIV avú perderi înspăimîntătoare în marile bătălii. Regimente întregi dispărură. Oficerii mai cu sémă, carî erau mai mult expuși, erau tot-deuna decimați. La Nervinden cădură 20,000, din care 12,000 din partea aliaților. În bătălia dela Malplaquet, în 1709, se numără 21,000 ómeni incapabili de a mai lupta. Aceste rêsboie din secolul al XVII-lea erau mult mult ucigătoare.

În 1636, regimentul din Piémont ținînd piept 17 óre în contra armatei spaniole, care caută să trecă Somma pentru a asedia Corbia, avú 900 morți sêu rănîți.

Sub Napoleon I, muschetăria făcea puțin rău; lupta, ca și sub Ludovic XIV, și perderile erau tot atât de importante; 42,000 ómeni la Essling, în 1809, din care 16,000 Francesi din 140,000 luptători; aprópe 50,000 la Wagram, din 290,000 luptători, 80,000 la Moscva, în 1812, din 270,000 luptători; în fine în teribila bătălie dela Lipsca dîsă a „națiunilor” 110,000 ucîși sêu rănîți, din 460,000 luptători.

Rêsboiul din Italia, 1859, unde se întrebuintară tunuri perfecționate și pușci ghintuite, costă relativ viața a puțin ómeni: la Magenta 39,288, din care 13,713 morți din 300,000 luptători aprópe, și la Solferino aprópe 40,000.

Pușca cu ac apărú. În 1866 la Sadowa, cea mai mare bătălie a secolului după aceea dela Lipsca, nu fú decât 51,935 ómeni incapabili de a mai lupta din 436,000 luptători.

În timpul rêsboiului din 1870, Germanii întrebuintară o artileriă nouă, cu tir repede; Francesii se serviră de pușca Chassepot, remarcabilă prin precisiunea sa; și cu toate acestea perderile fură mai puțin importante, decât multe din bătăliile din evul mediu, din timpul lui Ludovic XIV și al primului imperiu. Cele două bătălii au dat rezultatele următoare: la Rezonville 26,310 ucîși sêu rănîți din 230,000 luptători; la Saint-Privat, 27,500 ucîși sêu rănîți din 333,400 luptători.

Deci cum vedem, invențiunea armelor de fapt n'a mărit întru nimic numărul morților pe câmpul de bătăie. Bătăliile din secolele precedente, bătălii, în care armatele s'au servit cu arme de foc, sunt mai puțin sângeróse, numărul morților cu mult mai mic, în comparație cu bătăliile, în care armatele se luptau corp la corp, și ale căror rezultat e teribil de sfășietor, prin numărul cel mare al morților și prin măcelul gróznic al luptătorilor.

Din gură în gură.

Proverbe, dîcători, povățuirî, asemênări, idiotisme și gâciturî despre gură.

Adunate și esplicare de I. Daviu.

(Urmare).

Gura rea

Pate belea. Adecă:

Cine dîce vorbe rele,
Pate și multe bebele.

I-i umblă gura ca o móră hodoro-
[gită. Sêu:

I-i umblă gura ca o melință. Sêu:

Tótă ziua

I-i tócă gura. Sêu:

Tot întruna

I-i tócă gura. Sêu:

Tot mereu

I-i tórce gura. Adecă:

Rele-bune,
Mereu spune;
De-ar conteni
El ar plesni;
De-ar tăcé,
El ar crépa;
De n'ar minți,
Ar amuți;
De n'ar spune,
S'ar rěpune.

Gura lui multe vorbesce,
Dar' puține și 'mplinesce. Adecă:

El multe fágăduesce,
Dér puține și 'mplinesce.

Gura lui taie și frige. Sêu:

I-i taie gura ca o sabie. Sêu:

Are o gură ca o sabie. Adecă:

Vorbele-i sunt tăietóre,
Pân' la inimă te dóre.

Te prostesce cu gura.

Te-ameștesce cu gura.

Te 'mbată cu gura.

Te-amăgesce cu gura.

Te farmecă cu gura.

Te-adórme cu gura.

Te omóră cu gura.

Te supune cu gura.

Te 'nspăimântă cu gura.

Te 'nfernícă cu gura.

Te sparie cu gura.

Te 'nșélă cu gura.

Te 'nhață cu gura.

Te latră cu gura.

Te minte cu gura.

Te vinde cu gura.

Te 'nmóie cu gura.

Tu sê bagî de sémă bine,

Sê nu te-abată și pe tine.

Sê nu dai pe gura prostului. Sêu:

Sê nu dai pe gura nebunului. Adecă:

Dumneșeu sê te feréscă,
De vorba cea mojióescă.

Gură slabă,

Gură de babă. Sêu:

Gură de pânză. Sêu:

E slab de gură. Adecă:

Tot ce aude, el tot spune:
Fiă rele, fiă bune;
De-i spui ceva de chilin,
Până mâne-i satu plin.

De-ar vedé ochii

Ce-i spune gură,

Ce-ar mai fi? Adecă:

Ar fi o mare minune,
Déca ar face tot ce spune.
Destul gura sê-i vorbescă,
Nu e prost sê și 'mplinescă.

L'a purtat din gură 'n gură,

Ca p'un ban din pungă 'n pungă. Adecă:

A greșit și el odată,
Ș'a cum scie lumea tótă, că:
S'a găsit o sęcătură
Și l'a tot lătrat din gură.

Are gură 'nșepătóre;

Pân' la inimă te dóre. Adecă:

Are vorbe 'nșepătóre,
Când îți dîce, réu te dóre.

Tací din gură,

Secătură. Adecă:

Tací, și nu vorbi mai mult,
Că n'am vreme ca s'ascult,
La un denimic ca tine,
Ce tot latră, ca un căne.

L'a blăstemat cu gura a petre secí.

Adecă:

Pentru vr'o nedreptate
L'a blăstemat de mórte.

Domnii abonenți, carî încă nu și-au reînóit abonamentul, sê binevoiescă a-l reînói neamánat, ca sê nu li-se întrerupă regulata espedare a țiarului.

Cu numărul de față se sistéză espedarea fóiei celor ce nu și-au re'nóit abonamentul.

Administrațiunea

„Gazetei Transilvaniei“.

Căendarul sêptemânei.

IULIE. are 31 zile. CUPTOR

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum	5 P. Atan. și Anton	17 Alexie
Lun	6 C. p. Sisoie c. m.	18 Camila
Mărți	7 C. p. Toma și Ac.	19 Vicențiu de P.
Mer.	8 † S. m. Procopiu	20 Prof. Ilie
Joi	9 S. m. Pancrațiu	21 Prof. Daniel
Vin.	10 S. 45 m de Nic.	22 Maria Magd.
Sâm.	11 Sf. m. Eufimia	23 Apolonia

Cursul la bursa din Viena.

Din 15 Iulie 1898.

Renta ung. de aur 4%	120.80
Renta de coróne ung. 4%	99.05
Impr. cáil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.50
Impr. cáil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.85
Oblig. cáil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.10
Bonuri rurale ungare 4%	96.60
Bonuri rurale croate-slavone	97.50
Impr. ung. cu premii	158.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	140.25
Renta de argint austr.	101.70
Renta de hârtie austr.	101.55
Renta de aur austr.	121.50
Losuri din 1860.	142.—
Acții de-ale Bâncei austro-ungară	910.—
Acții de-ale Bâncei ung. de credit.	393.—
Acții de-ale Bâncei austr. de credit.	359.—
Napoleonori	9.52 1/2
Mărci imperiale germane	58.85
London vista.	119.95
Paris vista.	47.55
Rente de coróne austr. 4%	100.95
Note italiene.	44.30

Cursul pieței Brașov.

Din 16 Iulie 1898.

Bancnota rom. Cump.	9.47	Vénd.	9.50
Argint român. Cump.	9.42	Vénd.	9.46
Napoleonori. Cump.	9.50	Vénd.	9.52
Galbeni Cump.	5.60	Vénd.	5.63
Ruble Rusesci Cump.	129 1/2	Vénd.	127 1/2
Mărci germane Cump.	58.50	Vénd.	58.70
Lire turcesci Cump.	10.70	Vénd.	10.75
Scris. fonc. Albina 5%	101.—	Vénd.	102.—

Cursul losurilor private

din 13 Iunie 1898.

	cump.	vînd.
Basilica	6.75	7.—
Credit	202.—	203.—
Clary 40 fl. m. c.	65.—	65.50
Navig. pe Dunăre	165.—	175.—
Innsbruck	29.75	30.75
Krakau	26.75	27.50
Laibach	23.—	24.—
Buda	63.—	63.50
Palty	66.—	67.—
Crucea roșie austr.	19.80	20.80
do ang.	10.—	10.80
do ital.	12.—	12.50
Rudolf	26.50	27.50
Salm	84.25	85.25
Salzburg	28.25	29.25
St. Genois	79.25	80.—
Stanislaus	50.—	54.—
Triestine 4 1/2% 100 m. c.	161.—	—
do 4% 50	78.—	—
Waldstein	60.—	61.50
do de 10 franci	—	—
Banca h. ung. 4%	121.75	122.75

Proprietar: Dr. Aurel Muresianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Dr. Sterie N. Ciurcu.

IX Pelikangasse Nr. — 10, Viena.

Consultațiui cu celebritățile medicale și cu specialiști dela facultatea de medicină din Viena.

Medic român în Karlsbad.

Medic universal

Dr. Romulus L. Crăciunu

Medic clinic în spitalul univers. imp. reg. din Viena (clinica D-lui consilier de curte Prof. Neusser). Specialist pentru morburile interne. Medic al asociațiunei pentru îngrijirea studenților morboși din Viena. Protector: Majestatea Sa împăratul etc. etc.

Ord. din 1 April până în 1 Octomvre dela órele 6—9 a. m. și 3—5 p. m. în Mühlbadgasse casa „Schwarzes Ross” 33.

Concurs.

Pentru postul de învățător-diriginte la școala comunală din Copăcel (Comitat. Făgăraș) pe lângă următoarele emolumente:

1) Salariu anual 300 fl. v. a. primiți în rate lunare anticipate din fondul toștilor grăniț. din reg. rom. I.

2) Locuința liberă în edificiul școlii.

3) Lemnele focale și 1/4 jugăr grădină.

Petițiunile deplin instruite sunt a-se adresa până la 10 August a. c. subscrisului senat școlastic.

V. V. Comșiu,
preș. sen. școl.

David Suciuc,
secr. subst.

232.1-2

APE MINERALE au sosit

prospete și se capătă în toate farmaciile din Brașov cu prețuri ieftine.

Marele Hotel

Predeal

Situat Vis-à-vis de Gară

deschis

sub direcțiunea proprietarului

T. I. TEODORESCU,

Restaurant de I-nl rang.

— Beuturi escelente. —

Arangiamet cu ziua și cu luna.

— Prețuri convenabile. —

282.9.30.

Avis.

Subsemnata administrațiune aduce la cunoștința P. T. public, cumcă băile reci și dușuri, ți stau la dispoziția în fiă care ți dela 9—12 și dela 2—7 ore afară de Lunea, în care ți damele nu vor puté folosi băile reci.

Administrațiunea băilor de puțină și vapor a Eforiei școlilor rom.

De arêndat.

În partea cea mai trumósă a pietii din Zêrnești se află de arêndat o casă constătătoare din 3 odăi și o bucătărie mare, apoi 2 cămêri, grajd pentru 6 cai, pod, mai multe cămêri pentru lemne, pivniță și cuptor de copt pâne, curte spă-țioasă. Se arêndeză imediat.

Reflectanții pot lua informațiuni mai detaliate dela D-l Daradics Elek în Hotelul cel mare din Zêrnești.

2--3,231.

Vin alb și negru

din anii 1892, 95 și 96 bun, curat și plăcut, care nu se altereză cu nici o apă minerală, se află de vênđare în butelii sigilate cu prețul de 40—60 cr. chilogramul la

Axente Severu
pe Ramuri Nr. 10.

„ARIEȘANA“

Institut de credit și economii, societate pe acții, înființată de 11 ani.

în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieș (Aranyostorda).

1. **Primesce depunerii** spre fructificare, atât dela particulari, cât și dela corporațiuni cu 6%, decât banii depuși nu se scot în timp de un an, séu în timp și mai îndelungat, solvind în cazul acesta institutul și darea erarială după depunerii. Pentru depunerile făcute în timp mai scurt séu nedeterminat încă se dau 6%, dér darea erarială are sé o solvêscă deponentul.

Depunerii până la suma de 100 fl. se pot ridica ori-când. Sume mai mari sunt de a se însinua spre abdicere prealabil și anumit, sume: dela 100 până la 500 fl. cu 15 zile, dela 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, și dela 1000 până la 2000 fl. cu 45 zile înainte. Permițând starea cassei, depunerile se rêsplătesc îndată și fără abdicere. Depunerii și ridicării se pot face și prin postă și se rêsolvă cu reintorcerea ei.

2. **Acordă credit** pe lângă cambii și obligațiuni cu cavenți.

3. **Dă împrumuturi** pe lângă siguranță hipotecară și pe efectă.

4. **Acordă credite fixe** pe lângă intabulare pe realități și case.

5. **Și cumpără** spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă le pôte lombarda.

Turda, în 21 Aprilie 1898.

236,10—10.

In numele direcțiunei:

Iuliu Bardosy, președinte.

Ioan Mesaroș, v.-președinte.

CASA de TIR (Schützenhaus).

In fle-care ți este deschisă dela 5 ore de dimineața.

Cafea prospêtă, Dejun, și soarele de flechiu.

Bucătăria românescă. Dineuri și supeuri

cu prețuri ieftine.

Bere prospêtă de Steinbruch Hofbier.

VINURI bune și serviciu prompt.

Cu totă stima:

Petru Renovich,
restaurater.

3--3,230.

KAMGARN NEGRU.

Costume pentru bărbați

din lână curată, cu garanție, asortiment bogat, esecutare cu gust, cu prețurile fabricii recomandă

ADOLF F. MAZANEK

deposit principal al fabricii de postav din Timiș.

11--20

Strada Hirscher Nr. 20.

La cerere se trimit mostre gratis și franco.

— Prețuri ieftine ale fabricii. —

SE CAUTA pentru o fabrică mai mare un corespondent harnic.

Recerinte: Creștin 25—28 ani, neinsurat, se cunoscă bine limba germană și română în scris și vorbire, se aibă cunoștințe comerciale, stenographie, scrisore frumoșe, voe, diligență și capabilitate la muncă proprie.

Oferte detaliate însoțite de fotografie și atestate, a se adresa sub „M. W. 6394“ la

Haasenstein & Vogler

(Otto Mass) in Wien I.

1-2

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 12.

(Lipit de depoul de ghetе al D-nului I. Săbădeanu.)

Recomandă Onor. public la casuri de mórte, aședământul său de înmormântare bogat asortat în cari tóte obiectele, atât sortele mai de rënd, cât și cele mai fine, se pot că-păta cu prețuri ieftine.

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depou de cununi pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de marmură, caré funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vênét, pentru copii, precum și ciocli.

Comande întregi se esecută prompt și ieftin, i au asupra-mi și transporturi de morți în străinătate.

La casuri de mórte a se adresa la

E. Tutsek.

11--*

ADOLF TRNYAK

Deposit de mașini

de cusu t și bicicle

Brașov, Strada Porții Nr. 50.

Atelier propriu pentru reparaturii.

Representant general al renumitei fabricii de prima clasă de armă Steya pentru bicicle Hellas. Marcă englesă. — Marfă reală. — Prețuri ieftine.

288.9—10